

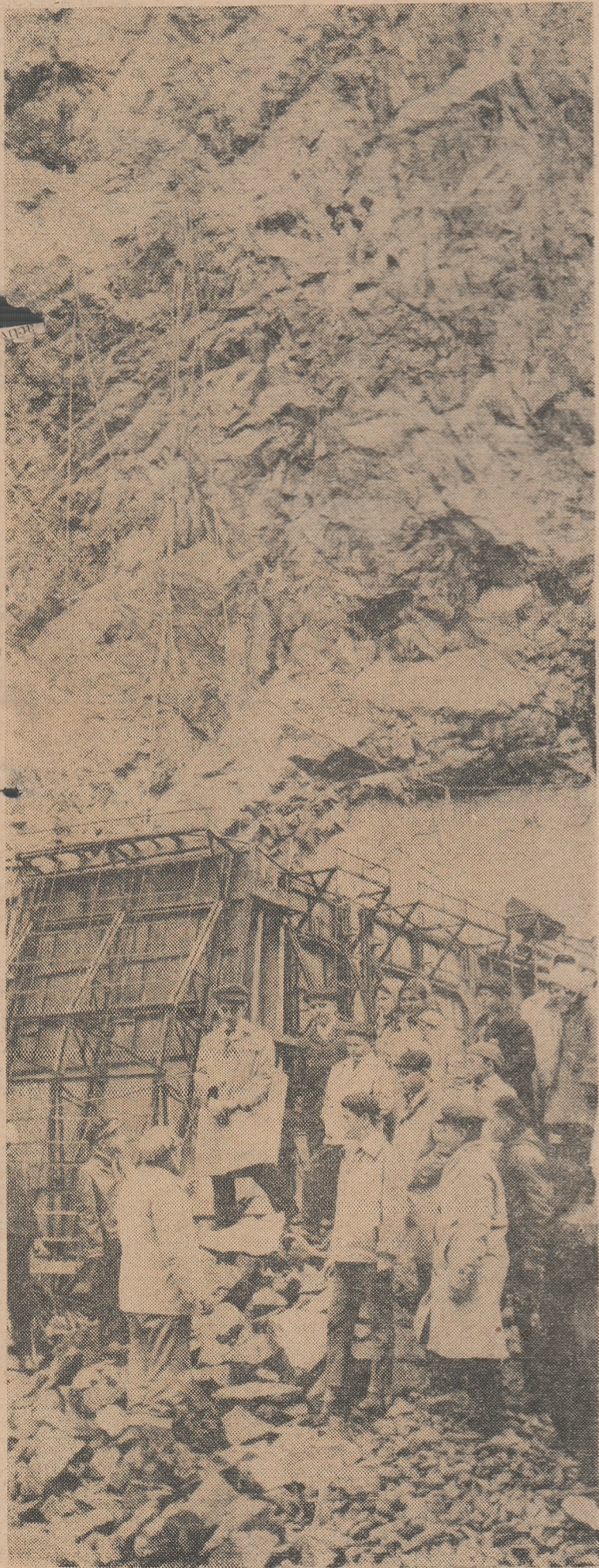
GAZETA ÎNVĂȚĂMINTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMINTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMINT ȘI CULTURĂ

Anul XVII nr. 790

vineri 19 februarie 1965

8 pagini 25 bani

Elevi în vizită la hidrocentrala de pe Argeș

Serbarea abecedarului

A intrat în tradiția școlilor noastre de a-i sărbători pe cei mai mici școlari la capătul primei lor etape de învățare — abecedarul — al cărui studiu se încheie în aceste zile.

Sărbătoarea acestor „cuceritori ai alfabetului” a prins viață, într-un chip bogat în conținut educativ, la Școala de 8 ani nr. 11 din București. N-a fost numai o serbare cu cântece și poezii ci, datorită muncii atente a corpului didactic, fiecare moment a fost încărcat de semnificații.

Școlarii claselor mai mari au participat cu însușirea la această sărbătorire. Ei au lucrat pentru ce ce știu acum toate literele alfabetului, semne de carte, mici jucării, au împodobit sala de festivități, au lucrat programe ale căror coperte aveau ca semn distinctiv o literă.

Bine gândită a fost și mica expoziție de caiete și desene ale copiilor, așezate într-un colț al sălii de festivități, care releva atât strădaniile celor care abia au pășit pe prima treaptă a școlii, cât și priceperea, dragostea cu care aceștia sînt îndrumați de către învățătorii lor.

Programul artistic a fost alcătuit și el cu multă grijă și simț pedagogic. Poeziile închinare patriei și partidului au fost alese pe măsura posibilităților de înțelegere a celor mici, iar dansurile au fost instructive și pline de sensibilitate.

În felul acesta, la Școala de 8 ani nr. 11 din Capitală, mica sărbătorire a „absolvenților abecedarului” se înscrie ca o zi de neuitat în amintirea elevilor din clasa I.

B. CARAGIALE

CRONICI ALE VIEȚII NOI

La orașe și sate în mii de întâlniri, candidații și alegătorii, oameni tineri și virstnici fac, cu legitimă mîndrie, bilanțul realizărilor dobîndite sub conducerea partidului, în anii regimului nostru democrat-popular, dezbate probleme gospodărești, făuresc noi planuri de viitor. Prin conținutul lor aceste întâlniri sînt autentice cronici vii ale anilor noștri luminoși.

La Hunedoara, în cetatea oțelului, fiecare întâlnire între candidații și alegătorii constituie un prilej de rodnică discuție despre succesele muncii oțelurilor, de entuziaste angajamente pentru a da patriei oțel mai mult și mai bun. La Onești, în orașul chimiei moderne, întîlnirile au caracterul unor adevărate călătorii pe noua hartă a orașului, a unor incursiuni în scurta, dar bogată și pasionantă istorie a orașului pe care au făurit-o fiecare dintre locuitorii săi.

Roadele bogate ale muncii țăranilor cooperatori, ale muncitorilor din gospodăriile agricole de stat și S.M.T.-uri, strădania lor permanentă pentru sporirea belșugului patriei, pentru înfrumusețarea comunelor, constituie tema principală a discuțiilor de la întîlnirile între candidații și alegătorii care au loc în această perioadă în satele țării.

Momente de chibzuință rodnică pentru noi înfăptuiri constituie și întîlnirile între profesorii și învățătorii propuși candidați și alegători. La aceste întîlniri cetățenii nu vin să discute însă numai cu candidatul lor, ci și cu pedagogul, cu cel care răspunde de educarea copiilor lor, de formarea tinerei generații.

La întîlnirea pe care a avut-o de curînd tovarășul Gh. Mierlea, directorul Școlii medii nr. 7 din Capitală, cu alegătorii circumscripției electorale nr. 85 din raionul 30 Decembrie s-au discutat bunăoară, multe probleme privind dezvoltarea multilaterală și armonioasă a tinerei generații a patriei, s-au făcut propuneri și s-au luat angajamente concrete cu privire la amenajarea unui număr mai mare de spații verzi și de terenuri de joacă pentru copii, a unor terenuri sportive, precum și alte acțiuni menite să asigure condiții optime de dezvoltare și recreere pentru copii.

Deosebit de valoroasă în această privință a fost și întîlnirea pe care a avut-o recent cu alegătorii din comuna Răcari, regiunea București, candidatul lor, profesorul Ioniță Gheorghe. Printre altele, participanții au scos în evidență realizările școlii din Răcari care se datoresc în mare măsură și bunei colaborări a cadrelor didactice cu părinții, a acțiunilor educative organizate în comun.

Prețutîndeni unde în aceste zile se adună la sfat candidații și alegătorii se discută despre ceea ce s-a înfăptuit, despre ce mai trebuie înfăptuit pentru oameni, pentru continuarea înfrumusețării a vieții lor.

LECȚIILE DE METODICĂ

Alături de obiectele de cultură generală în școlile pedagogice, ocupă un loc important predarea cunoștințelor de metodică a diferitelor discipline.

Metodicile încep să fie studiate după ce elevii capătă o pregătire psiho-pedagogică suficientă pentru a putea înțelege mai ușor ceea ce este specific predării diferitelor obiectele de învățămînt în școala elementară. Noțiunile de pedagogie, cele de didactică generală și cele de psihologie constituie baza pe care se clădesc noțiunile de metodică.

Pentru a determina un interes sporit din partea elevilor în participarea la studiul lecțiilor de metodică, pentru a realiza o legătură strînsă între lecțiile de metodică și didactică generală, evitînd în același timp repetarea într-o formă simplistă a pedagogiei și pentru a înlătura empirismul, care într-un trecut nu tocmai îndepărtat constituia o primăjdie reală datorită crizei de

lucrări metodice, școala pedagogică din București a recurs la un sistem de măsuri menite să prevină eventualele neajunsuri.

Astfel, în primul rînd, responsabilitatea predării cunoștințelor de metodică a fost atribuită unor profesori cu o bogată experiență pedagogică de specialitate. Pe de altă parte, s-a acordat atenție dezvoltării în cadrul fiecărei comisii metodice a unei secții care să cuprindă probleme referitoare la predarea lecțiilor de metodică. S-au luat măsuri pentru a realiza colaborarea permanentă dintre profesorii metodiști și profesorii de pedagogie, printr-un larg schimb de experiență.

Atenția cea mai mare a fost însă acordată unei ample informări personale a profesorilor care predau cunoștințele de metodică, în probleme științifice de specialitate, în probleme de psihologie și pedagogie. Așa, de pildă, profesorii care predau me-

todica limbii romine au studiat îndeaproape problemele de psihologie care se referă la unitatea dintre gîndire și limbaj. Acestea le-au fost de un real folos în desfășurarea lecțiilor de metodică predării abecedarului, care nu poate fi concepută fără cunoașterea particularităților activității psihice a școlarului mic. Datorită studierii atente a lucrărilor de psihologia copilului, profesoara Aspasia Faur, bunăoară, s-a slujit în predarea metodicii speciale, de însușire a abecedarului — metoda fonetică analitico-sintetică — de noțiuni privind analizatorii, activitatea de analiză și sinteză la nivelul nucleilor corticali, analiza și sinteza ca operații ale gîndirii etc. De asemenea, profesorii de limba romină, tratînd, bunăoară, des-

Prof. ELVIRA CREȚU Școala pedagogică din București

(Continuare în pag. 8-a)

IN ACEST NUMĂR:
Programele examenului de maturitate din sesiunile anului 1965

PROGRAMELE

examenului de maturitate din sesiunile anului 1965

Obiectele la care se va susține examenul de maturitate în anul 1965, conform Ordinului Ministrului Învățământului nr. 116 din 1965, sînt următoarele : Secția reală : Literatură română — scris și oral, matematică — scris și oral, fizică — oral, chimie — oral. Istoria României — oral, noțiuni de marxism-leninism — oral.

Secția umanistă : Literatură română — scris și oral, o limbă modernă (limba rusă, engleză, franceză, germană) sau limba latină, la alegere — scris și oral, Istoria României — oral, noțiuni de marxism-leninism — oral, chimie — oral sau fizică — oral, la alegere, biologie generală — oral.

Candidații de la școlile sau secțiile cu limbile de predare ale minorităților naționale — ați cei de la secția umanistă cit și cei de la secția reală — vor da examen și la limba și literatura maternă — scris și oral.

Programele după care vor fi examinați candidații la toate aceste obiecte sînt următoarele :

LITERATURA ROMÂNĂ

Din materia clasei a IX-a :

FORMAREA LIMBII ROMÂNE. Teritorial pe care s-a format poporul și limba română. Limba română, limbă romanică. Caracterul latin al limbii române, oglindit în gramatică și lexic. Elemente autohtone. Influențe exercitate asupra limbii române. Dialectele limbii române. Subdialecte, graiuri. Limba vorbită și limba literară.

CULTURA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ÎN SEC. XIV—XVIII

Începuturile istoriografiei în limba română (Gr. Ureche și Mircea Costin, în Moldova, Bala Popescu, C. Castellanu în Muntenia).

ION NECULCE. „O saună de cuvinte” (prezentare generală). Figura lui Ștefan cel Mare și a spătarului N. Mîrșea. Importanța acordată de I. Neculce tradiției istorice a poporului. Valoarea literară a legendelor. „O saună de cuvinte” și Cronica lui I. Neculce, izvor de inspirație și model de limbă pentru scriitorii noștri.

DIMITRIE CANTEMIR. Scurtă prezentare a vieții. Studiile. Activitatea sa de scriitor (istoria ieroglifică). Descrierea Moldovei. Descrierea frumuseții și bogățiilor patriei, a tradițiilor poporului, cunoștințele folclorului. Lămurirea limbii. Peșterea producțiilor populare. Valoarea operei sale jurnalistice și literare. Patriotismul și umanismul scriitorului. Eroica sa. Însemnătatea internațională a operei științifice a lui D. Cantemir.

Locul istoriografiei în dezvoltarea culturii și literaturii române. Concluzii. Ideea principală în istoriografie: originea română a poporului român : unitatea românilor; ideea născutului latine a limbii române; patriotismul cărmăzilor. Contribuția cronicarilor la dezvoltarea limbii literare. Elemente clasiciste și elemente populare în limba folosită de cronicari.

CULTURA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ÎN A DOUA JUMĂTATE A SECOLULUI AL XVIII-LEA ȘI LA ÎNCEPUTUL SECOLULUI AL XIX-LEA, ÎN TRANSILVANIA, TARA ROMÂNEASCĂ ȘI MOLDOVA

Școala erdelliană. Cenzura apăsătoare, caracterul progresist. Limitele ideologice. Activitatea lui S. Micu, Gh. Șincai, P. Maior, Ion Budișeleanu.

ION BUDAI DELEANU. Țiganiada, operă de critică violentă la adresa regnului feudal, a monarhiei, a jugului otoman și a corupției mozararilor epocii. Cîntul X (fragmente). Țiganiada, prima epocă a literaturii noastre.

Dezvoltarea literaturii în prima jumătate a secolului al XIX-lea. Cadoul economic, social-politic al epocii. Dezvoltarea culturii naționale. Școala (Gh. Lazăr și Gh. Asachi). Organizații culturale-politice. Presa. Teatrul. Literatura. Valorificarea folclorului. Traduceri și adaptări din literatura universală. Clasicism și romanticism. Romanticismul românesc.

VASILE CÎRLOVA. Cîntăret al năzuințelor poporului în presura revoluției de la 1848. Marsul românilor. Ruinurile Țirgovîștii (analiză literară). Admirația poetului față de trecutul glorios al poporului. Influențe preromantice.

ION ELIADE RĂDULESCU. Activitatea lui I. E. Rădulescu. Gramatica românească. Prefața. Justețea părerilor lui Eliaade Rădulescu în problemele limbii, în această epocă (simplificarea alfabetului, lupta împotriva etimologismului, adoptarea principiului fonetic în ortografie, îmbogățirea vocabularului). Limitele de concepție în activitatea scriitorului.

MIHAIL KOGĂLNICEANU. Activitatea lui M. Kogălniceanu ca îndrumător al culturii și literaturii. Dacia literară. Programul Daciei literare. Interesul pentru studiul științific al istoriei. Activitatea ca orator. (Cuvînt introductiv la cursul de istorie). Discursul despre „Îmbunătățirea soartei țărănilor”. Rolul lui M. Kogălniceanu în îndrumarea culturii și literaturii noastre.

NICOLAE BĂLCESCU. Viața și activitatea. Editarea revistei Magazin istoric pentru Dacia. Opera. Români sub Mihai-voievod Vitea

zui (fragmente) — analiză literară. Evocarea luptelor eroice ale poporului român sub conducerea Avramului domn, în scopul educării patriotice a contemporanilor. Importanța operei. Concepția istorică a lui N. Bălcescu. Valoarea artistică a narațiunii, a descrierilor, stilul operei. Locul lui N. Bălcescu în literatură. N. Bălcescu, înălțat patriot, luptător revoluționar, consensuat, scriitor militant. Contribuția lui N. Bălcescu la dezvoltarea limbii literare.

GRIGORE ALEXANDRESCU. Activitatea literară. Opera. Poezia patriotică. Umbra lui Mircea la Cozia (analiză literară). Evocarea figurii lui Mircea cel Bătrîn, apărător al libertății țării. Admirația pentru locurile istorice, sentimentul tăcut al gloriei de luptă al poporului. Încercarea pierutului în progres, în viitorul luminat al omeniilor. Condamnarea războaiului. Folosirea decorului natural. Fabula. **Țeporul și părăsirea (analiză literară).** Semnificația socială a fabulei. Personajele. Locul scriitorului în literatură. Importanța operei lui Gr. Alexandrescu pentru dezvoltarea literaturii noastre. Introducerea și popularizarea în literatură noastră prin opera lui Gr. Alexandrescu, a unor specii literare (fabula, satira, epistola, mediocra).

DOSTACHE NEGRUZZI. Asimilația literară. Opera. **Novela istorică — Alexandru Lăpușanul** (analiză literară). Arta compozițională. Conținutul stilului. Locul scriitorului în literatură. G. Negruzz, creator al novelii românești, descriitor de drumuri și în alte genuri literare, (romanel eroice, scrisori literare, franta în actiunea de promovare a teatrului în limba română, popularizator al literaturii ruse prin traduceri).

VASILE VÂLCESANDRI. Viața și activitatea creațiunii. Opera. Enceas. Creații inspirate din poezia populară. **Cîntec haiduce** (analiză literară). Împletirea dragostei de natură cu dorul de libertate și dragostea de haiduceului. Folosirea în creație a tematicii, imaginilor și a versificației poeziei populare. Evenimentele socio-politice reflectate în poezia lui V. Vălcesandri. **Peneș Cureauul** (analiză literară). Glorificarea eroismului poporului, făuritor al independenței naționale. Naturalitatea și muzicalitatea versurilor. Evocarea frumuseților naturii în poezia lui V. Alesandri. **Pastelurile.** Gelindirea în pastelui a frumuseții și privilegiilor țării și a dragostei poetului față de natură. **Concertul în luncă** (analiză literară). Prezentarea în imagini poetice a concertului în luncă. Atmosfera de basm a poeziei. Versificația, limba. **Teatrul. Despot-Voda** (analiză literară). Oglindirea luptelor pentru domnie între diferite partide boierești în Moldova, din a doua jumătate a secolului al XVI-lea. Caracterul dramatic al acțiunii. Îmbinarea elementelor romantice cu cele realiste. Naturalitatea versurilor. Locul operei lui V. Alesandri în dezvoltarea literaturii noastre. Activitatea literară multilaterală (pasteluri, legende, poezii patriotice, opere dramatice). Valorificarea tezaurului artistic al creației populare.

Concluzii. Contribuția scriitorilor din generația de la 1848 la dezvoltarea literaturii. Trăsăturile generale ale literaturii scriitorilor generației de la 1848. Caracterul militant al operei. Elemente clasice, romantice și realiste în creația lor. Inspirația scriitorilor din folclor.

Literatura română în perioada de după revoluția de la 1848. Condiții istorice. Dezvoltarea învățămîntului. Presa. Lupta între realism și antirealism în literatură noastră. Societatea „Junimea”. Revista „Convorbiri literare”.

NICOLAE FILIMON. Orientarea activității sale creatoare pe linia ideilor revoluționare ale epocii de la 1848. Caracterul variat al activității (ziarist, critic muzical și teatral). **Opera.** **Clocii vechi și noi** — fragmente (analiză literară). Tabloul descompunerii economico-sociale și morale a lumii feudale. Demascarea caracterului de clasă al aparatului de stat. Zugrăvirea realistă a mizeriei și suferințelor țărănimii iobage. Personajele. Caracterul realist al romanului. Limba și stilul.

ALEXANDRU ODOBESCU. Activitatea literară. Interesul pentru evocarea trecutului istoric. (Mihnea vodă cel Rău și Doamna

Chiajna). Interesul pentru studiile de folclor. Justa orientare în problemele de limbă — combaterea exagerărilor latiniste. **Opera.** **Mihnea vodă cel Rău** (analiză literară). Zugrăvirea conflictelor din sec. al XVI-lea, dintre boieri și domnitori. Figura lui Mihnea vodă cel Rău. Descrieri, portrete, culoarea locală. Dinamismul acțiunii. Expresivitatea limbii. A. I. Odobescu, maestru al limbii literare (frază bogată, armonia stilului). Locul lui A. I. Odobescu în literatură. Contribuția lui la dezvoltarea culturii și limbii literare.

BOGDAN PETRICEICU HASDEU. Activitatea lui Bogdan Petriceicu Hasdeu. **Opera.** **Răzvan și Vidra** (analiză literară). Evocare dramatică a vieții unui țigan rob ajuns domn al Moldovei. Personajul principal, exponent al urii poporului aspră împotriva tiraniei. Prezentarea poporului. Folosirea elementelor folclorice. Îmbinarea elementelor romantice cu cele realiste în opera lui Hasdeu. Arta caracterizării personajelor, vioiciunea dialogului, pitorescul limbii. Locul lui B. P. Hasdeu în dezvoltarea culturii noastre. Contribuția scriitorului la studiul istoriei și în domeniul filologiei. Prețuirea limbii și creației artistice a poporului. Concepția înaintată asupra formării și dezvoltării limbii literare (Etmologicum Magnum Romaniae. Cuvente den bătrîni).

Din materia clasei a X-a :

LITERATURA ROMÂNĂ ÎN PERIOADA 1870—1916

Condiții istorice. Începuturile organizării mișcării muncitorești. Presa muncitorească. (Lucrătorul român, Socialistul 1877. Contemporanul 1881, Munca, România Muncitoare 1902). Reviste literare : Convorbiri literare. Viața. Semănătorul. Viața românească. Facla. Familia. Tribuna. Dezvoltarea literaturii. Realismul critic. Lupta ideologică pe tărîmul literaturii în această perioadă. Societatea „Junimea” și revista „Convorbiri literare”. Activitatea de critic literar a lui Titu Maiorescu. Curente literare (simbolismul, semănătorismul, poporanismul). Scriitorii reprezentativi în această perioadă.

MIHAI EMINESCU. Viața și activitatea creatoare a lui M. Eminescu. Opera literară. Activitatea multilaterală a poetului. Concepția lui Eminescu despre literatură. **Epigonii** (analiză literară). Admirația poetului față de înaintașii săi, însușiți de dragoste de patrie și popor. Elogiul închinat scriitorilor din generația de la 1848. Critica atitudinii sceptice a intelectualității epocii. Caracterul de manifest poetic al poeziei. Scrisoarea II și Criticilei mei, satire îndreptate împotriva claselor exploatare (disprețuirea adevăratei arte) și împotriva superficialității criticii burgheze. Poezia revoltei sociale (Junii corupți. Ai noștri tineri... Viața). **Împărat și proletar** (analiză literară). Conținutul poemului. Discursul agitatorului revoluționar. Critica violentă a orînduirii exploatare, a reprezentanților ei. Înfrățirea vieții de mizerie a celor ce muncește, în contrast cu huzurul exploatare. Indemnul la răsturnarea revoluționară a orînduirii sociale. Limitele ideologice ale poeziei. Poezia „Împărat și proletar”, expresie a revoltei poetului împotriva nedreptății din societatea capitalistă. a dragostei sale pentru poporul oprimat. Măiestria compoziției poeziei. Plasticitatea imaginilor, varietatea mijloacelor stilistice.

Scrisoarea III (analiză literară). Dragostea de patrie și de popor a poetului. Înfringerea liberalismului, a demagogiei patriotarde burghezo-moșieresti. Compoziția operei. Caracterul dramatic al întîlnirii lui Mircea cu Baiazid. Prezentarea prin antiteză a caracterului demn și simplu al lui Mircea, față de îngimfarea și dorința de putere a lui Baiazid. Realismul folosit în prezentarea societății burgheze contemporane. Folosirea antitezei, a gradatăiei. Bogăția versificației. Limba. Bogăția vocabularului. Mijloace artistice folosite de poet. Poezia dragostei și a naturii. **Floare albastră** (analiză literară). **Sara pe deal** (analiză literară). Luminoasă evocare a naturii și a iubirii. Tabloul plin de viață al satului în amurg. Dragostea poetului intensificată de frumusețea și pitorescul tabloului. Atmosfera optimistă, de încredere în viață, a poeziei. Arta versificației realizată în poezie. Mijloace stilistice. Folclorul. Izvor de inspirație în opera lui M. Eminescu. **Luceafărul** (analiză poeziei). Împletirea elementelor de basm popular cu concepția despre lume și dragoste a poetului. Eminescu despre înțelesul alegoric dat poemului său. Caracterul romantic al poeziei Luceafărul. Forța descriptivă a poetului. Peisajul eminescian. Plasticitatea imaginilor. Muzicalitatea versurilor. noutatea ritmului. Poemul „Luceafărul” sintetiză a creației eminesciene. Folosirea și prelucrarea materialului folcloric în creația poetică (Ce te legeni, Revedere, La mijloc de codru, Călin nebunul, Făt-Frumos din lăcrimă). M. Eminescu, artist al cuvîntului. Caracterul romantic al liricii sale. Concepția înaintată despre artă a poetului. Contribuția lui

Eminescu la desăvîrșirea limbii literare. Importanța operei lui Eminescu.

ION CREANGĂ. Viața și activitatea creatoare a lui I. Creangă.

Opera. Amintiri din copilărie — fragmente (analiză literară). Conținutul operei. Zugrăvirea realistă a vieții satului din prima jumătate a sec. al XIX-lea. Puternica dragoste față de țărănimia muncitoare. Zugrăvirea mizeriei satelor. Critica educației și a metodelor pedagogice învătate din învățămîntul vremii, a sistemului de recrutare în armată, a clerului. Oglindirea realistă a tradițiilor poporului. Umorul și forța satirică a scriitorului. Arta poeziei, a descrierilor de natură și a portretelor, plasticitatea imaginilor. Reproducerea cu mare artă a graiului vorbit de popor. Povestile. Prelucrarea plină de măiestrie a tezaurului folcloric. Originalitatea poveștilor lui Creangă. Caracterul lor realist. Împletirea fantasticului popular cu realitățile sociale. **Povestea lui Harap Alb** (analiză literară). Îmbinarea cu iscusință a elementelor realiste cu cele fantastice. Personajele basmului. Mijloacele artistice folosite în redarea conținutului. Mesteșugul artistic al scriitorului. Limba și stilul narativ oral. Caracterul popular al operei. Însemnătatea operei lui Ion Creangă. Contribuția scriitorului la dezvoltarea literaturii și a limbii literare.

ION LUCA CARAGIALE. Viața și activitatea creatoare a lui Ion Luca Caragiale. **Opera.** **Dramaturgia** (O noapte furtunoasă, Conu Leonida față cu reacțiunea, Năpasta). **O scrisoare pierdută** (analiză literară). Conținutul. Demascarea strîmsei împletiri de interese dintre burghezii și moșierime, a parodiei sistemului electoral burghez. Trăsăturile comune ale personajelor : demagogia, imoralitatea, incultura, ipocrizia. Caracterul tipic al personajelor. Măiestria dramaturgului în caracterizarea personajelor prin limbaj, gesturi etc. Realismul comediei. Mijloacele folosite de Caragiale pentru realizarea comicului și caracterizarea personajelor. Comedia „O scrisoare pierdută” cea mai de seamă creație a realismului nostru critic.

Epica. Momente și schițe (prezentare generală). Temele. Particularități artistice. **Novela. Două loturi** (analiză literară). Conținutul. Reliefarea mentalității micului burghez, ca sursele lui mărunte de îmbogățire. Figura lui Lefter Popescu. Caracterul realist al novelii. Limba și stilul. Contribuția lui I. L. Caragiale la dezvoltarea literaturii noastre. **Opera** lui I. L. Caragiale culme a realismului critic în literatura română. Valoarea patriotică și democratică a operei lui Caragiale. **Caragiale** popular. Opera lui Caragiale, model de măiestrie artistică. Locul lui I. L. Caragiale în literatura noastră.

ION SLAVICI. Activitatea literară. **Opera.** **Moara cu noroc** (analiză literară). Imoralitatea și lacomia celor două personaje principale, rezultînd din felul de viață al burghezii. Realismul scriitorului în prezentarea critică a familiei burgheze, descompusă din punct de vedere moral în procesul de înăvîțire. Particularitățile artistice ale operei. Sobrietatea stilului. Caracterul popular al operei lui Slavici. Realismul operei, oglindit în critica și demascarea moralei burgheze. Contribuția la dezvoltarea prozei pe linia realismului critic. Locul lui I. Slavici în literatura noastră.

ALEXANDRU MACEDONSKI. Activitatea variată a scriitorului. Întemeietorul revistei Literatorul (1880). Elemente de critică socială la adresa societății burgheze în ciclul de poeme Noptile (Noaptea de ianuarie, Noaptea de noiembrie). Poezii antindianice. Rondeluri. **Opera. Noapte de mai** (analiză literară). Imu închinat naturii. Varietatea figurilor de stil. Al. Macedonski, teoretician al simbolismului în literatura română. Însemnătatea operei lui Al. Macedonski.

GEORGE COȘBUC. Activitatea literară. **Opera.** **Nunta Zamferei** (analiză literară). Conținutul. Gradarea momentelor. Realismul descrierilor. Puternică afirmație a dragostei de viață a poporului. Plasticitatea și bogăția imaginilor. Expresivitatea limbii. Influența poeziei populare. G. Coșbuc, cîntăret al iubirii. Redarea gamei variate a sentimentului de dragoste din sufletul omului din popor. (Dușman-cele, La oglindă, Scara, Spinul etc.). **Dușman-cele** (analiză literară). Natura în poezia lui G. Coșbuc. Sublinierea legăturii permanente dintre omul din popor și cadrul natural în care trăiește. Varietatea aspectelor naturii în pastelluri. Natura privită ca un izvor nesecat de energie (Vara, În miezul verii, Iarna pe uliță etc.). **Vara** (analiză literară). Oglindirea trecutului de luptă pentru libertate în poezia lui G. Coșbuc. Istoria văzută de Coșbuc ca o luptă pentru libertate. Realismul interpretării trecutului istoric. **Pașa Hassan.** Decorațiunile Rugămintea din urmă. Poezia de protest social. Condamnarea asuprii burghezo-moșieresti, a statului și a instituțiilor regnului, zugrăvirea realistă a sentimentului de un

(Continuare în pag. 3-0)

poporului împotriva asupritorilor săi (Hora, Doina, Noi vrem pământ). Noi vrem pământ (analiză literară). Doina (analiză literară). Dragostea pentru popor și libertate, elemente de bază ale creației artistice în opera poetului. G. Coșbuc, traducător al unor opere de seamă din literatura universală. Locul lui G. Coșbuc în literatura noastră.

Contemporanul (1881). Rolul Contemporanului în dezvoltarea literaturii române. Activitatea de critică literară a lui C. Dobrogeanu-Gherea (Studii critice). Inconveniențele ideologice ale lui C. Dobrogeanu-Gherea. Contemporanul, creator al unui larg curent literar. Tematica literaturii promovate de Contemporanul. Caracterul militant al acestei literaturi. Însemnătatea Contemporanului în istoria culturii noastre. Contribuția scriitorilor de la Contemporanul la dezvoltarea realismului critic în literatura română.

ALEXANDRU VLĂHUȚĂ. Activitatea literară și publicistică a scriitorului (Din goana vieții, Dan, File rupte, România pitorească, Pictorul Grigorescu). Unde ni sînt vișătorii? (analiză literară). Condamnarea literaturii decepționiste. Chemarea entuziastă adresată poetilor de a crea o artă militantă menită să contribuie la înălțarea nedreptății sociale. 1907 (analiză literară). Necruțătorul aiac la adresa monarhiei și a minciunii care stătea la baza orînduirii burghezo-moșierăști. Folosirea anti-tezei. Critica aspră a societății burghezo-moșierăști în opera lui Alexandru Vlăhuță. Optimismul poetului: sublinierea rolului social al literaturii. Dragostea pentru popor, pentru natura patriei. Locul lui Al. Vlăhuță în literatura noastră.

BARBU ȘTEFĂNESCU DELAVRANCEA. Activitatea literară. Creator de tipuri sociale în nuvele, povestiri, piese de teatru. Așcutit critic social, mare iubitor al poeziei populare. Oprea Hagi Tudose — fragmente (analiză literară). Conținutul: demascarea unuia din aspectele caracteristice lumii capitaliste, dezumanizarea individului sub puterea banului. Prezentarea realistă a personajelor. Stilul nuvelei. Apus de soare (analiză literară). Evocarea trecutului istoric al poporului și a figurii glorioase a lui Ștefan cel Mare. Tablourile de natură folosite ca mijloc de reliefare a stărilor sufletești prin care trec eroii; arta portretelor și descrierii atmosferei epocii. Varietatea stilului. Contribuția lui Delavrancea la dezvoltarea literaturii noastre. Arta sa realistă.

D. ZAMFIRESCU. Opera. Romanele lui D. Zamfirescu frescă socială a epocii de la sfîrșitul secolului XIX-lea. Realizarea unor tipuri variate. (Viața la țară, Tănase Scatiu). Tănase Scatiu (analiză literară). Contribuția lui D. Zamfirescu la evoluția romanului nostru social.

ȘTEFAN O. IOSIF. Înfașurarea vieții poporului, evocarea trecutului său de luptă și a frumuseților naturii patriei noastre (Icoane din Carpați, Gruia lui Novac, Pîntea). Puternica influență a poeziei populare. Doina (analiză literară). Intruchiparea fucuriei vieții libere în figura celor 3 haiduci. Folosirea creatoare a artei populare. Varietatea imaginilor poetice. Caracterizarea lui cu D. Anghel. St. O. Iosif, traducător din literatura progresistă a altor poezii. (Tălmăcirii).

OCTAVIAN GOGA. Aspecte din viața satului ardelean (Noi, Plugarii, Olțul), legătura strînsă dintre natură și popor. Figuri reprezentative din lumea satului (Dascălul, Dascălița, Apostolul). Evocarea vieții grele a țărănimii ardelenice (Plugarii, Clăcașii). Limitele ideologice în ultima parte a activității sale. Clăcașii (analiză literară). Însemnătatea operei lui O. Goga.

GARABET IBRĂILEANU. Legăturile criticii la începuturile activității lui cu mișcarea muncitorească. Latura valoroasă a creației sale. Activitatea lui G. Ibrăileanu la Viața românească. Caracterul democratic al revistei. Continuator al ideilor revistei Contemporanul în realizarea unei arte realiste, legate de popor, susținător al rolului militant al artistului cetățean, al concepției artă cu tendință, susținător al studierii fenomenului literar legat de societate. Limitele sale ideologice sub influența ideologiei poporaniste. Locul lui G. Ibrăileanu în istoria criticii noastre.

**Din materia clasei a XI-a :
Literatura română în secolul al XX-lea**

a) **Literatura română în perioada dintre cele două războaie mondiale.** Cadrul istoric al epocii. Dezvoltarea literaturii. Lupta între colo două culturi. Dezvoltarea marilor tradiții democratice și realiste în știință, literatura și arta din secolul precedent, în luptă cu curentele decadente, reacționare. Rolul P.C.R. în orientarea culturii. Lupta ideologică desfășurată de P.C.R. pentru o literatură revoluționară pusă în slujba proletariatului. Publicații conduse sau îndrumate de P.C.R. (Lupta de clasă (1929), Cultura proletară (1926), Șcinteia (1931), Veac nou, Bluze albastre (1932), Cuvîntul liber (1933), Era nouă (1936), Reporter, Reviste și grupări literare. Viața românească, Sburătorul. Curentele moderniste, Eugen Lovinescu, principalul teoretician al modernismului în literatura română. Gîndirea și curentul „tradiționalist”. Promovarea în paginile „Gîndirii” a unei literaturi cu conținut mistic obscurantist, șovin, reacționar. „Gîndirea” — expresie a descompunerii și degenerării culturii și artei burgheze. Apărarea de către P.C.R. a tradițiilor progresiste ale literaturii, mobilizarea scriitorilor, legați de popor, împotriva ideo-

logiei fasciste și a literaturii reacționare. Apariția elementelor realist-socialiste în literatura română.

★

b) **Literatura română în anii puterii populare.** Cadrul istoric al epocii. Revoluția culturală în R.P.R. Conducerea revoluției culturale de către partid. Dezvoltarea literaturii. Valorificarea moștenirii literare. Îndrumarea dată de P.M.R. dezvoltării artei și literaturii noi. Cuvîntarea tov. Gh. Gheorghiu-Dej la Conferința pe țară a scriitorilor. Realismul socialist. Originea istorică și dezvoltarea realismului socialist. Trăsăturile caracteristice ale realismului socialist. Realismul socialist în literatura română.

LIVIU REBREANU. Activitatea literară. Autor de nuvele (Frîmîntări, Golanii). Perioada marilor realizări: Ion, Pădurea spinzuraților, Răscoala. Alunecarea scriitorului pe poziții reacționare între anii 1934—1938. Declinul artei sale (Gorila, 1938). Tematica variată a operei sale: viața satului (Ion), răscoala țărănilor din 1907 (Răscoala), demascarea atrocităților războiului și politicii diversioniste (Ițic Strul, dezertor); Catastrofa. Pădurea spinzuraților. Răscoala (analiză literară). Tabloul realist al aspectelor esențiale ale răscoalei țărănilor din 1907. Amplasarea și forța răscoalei. Izvorite din capacitatea de revoltă acumulată de țărănimia exploatăată. Caracterul răscoalei. Reprisiunea singeroasă. Personajele principale. Masa de țărani în romanul lui Rebreanu. Semnificația romanului. Limitele romanului. Măiestria artistică a scriitorului. Caracterul realist al operei sale. Locul lui L. Rebreanu în literatură.

CEZAR PETRESCU. Activitatea literară. Zăgăvirii realist-critică a diverselor aspecte ale societății românești de la începutul secolului XX-lea (Calea Victoriei, Oraș patriarhal, Aurul negru); politica obscurantistă culturală a regimului burghezo-moșieresc la sat (Apostol); demascarea războiului imperialist 1916—1918 și a epocii postbelice (Intunecare). Creația lui Cezar Petrescu după 23 August 1944: Oameni de ieri, oameni de azi, oameni de mine, Vino și vezi, Invățătorul Domnului Străjerilor nu mai e singur, Intunecare (analiză literară). Pregătirea războiului de către clasele exploătătoare. Lumea profesorilor (Vardar, Veshiana). Caracterul nejust al războiului. Condamnarea războiului prin relieful ororilor lui. Figura lui Radu Comaș. Figuri de țărani și intelectuali. Locul lui Cezar Petrescu în literatura română.

GEORGE BACOVIA. Tematica poeziilor: viața citadină, tabloul contradicțiilor sociale, peisajele triste, Sentimentul singurătății, al tristeții, al revoltei sociale (Lacustră, Decor, Toamnă, Plouă, Nerv de primăvară). Plumb (analiză literară). Sentimentul apăsător al singurătății. Serenada muncitorului (analiză literară). Manifest revoluționar ilustrativ pentru deșteptarea conștiinței de clasă la muncitori. Symbolism și realism în poezia lui G. Bacovia (Școala galbene, Vals de toamnă, Nocturnă). Valoarea artistică a poeziilor.

GHEORGHE TOPIRCEANU. Optimismul și dragostea de viață în poezia lui G. Topirceanu (Balade vesele și triste, Migdale amare). Critic al poeziei decadente și apărător al realismului (Parodii originale). Accente satirice și umoristice în poezie (Balada chiriașului grăbit). Rapsodii de toamnă (analiză literară). Folosirea creatoare a creațiilor populare; dragostea de viață și de natură. Plasticitatea imaginilor, varietatea personificărilor și a epitetelor, armonia versului. Locul lui G. Topirceanu în literatura română.

ALEXANDRU SAHIA. Activitatea literară. Orientarea activității lui Al. Sahia în această epocă pe linia obiectivelor de luptă ale partidului clasei muncitoare; lupta împotriva exploatații maselor muncitoare în perioada crizei economice (Uzina vie, Revoltă în port, Ploaia din iunie); demascarea pregătirilor războiului antisovietic (Întorcerea tatei din război, În cîmpia de sînge a Mărășeștilor); combaterea diversionii rasiste și naționalist-sovine (Șomaj fără rasă, Execuția din primăvară). Activitatea publicistică cu caracter militant a lui Al. Sahia în revistele Veac nou și Bluze albastre. Uzina vie (analiză literară). Prezentarea vieții de mizerie și exploatare a muncitorilor în regimul burghezo-moșieresc. Elanul revoluționar de luptă al muncitorimii împotriva exploatații. Personajele. Succesiunea dramatică a episoadelor. Locul lui Al. Sahia în literatura română.

M. SEBASTIAN. Activitatea scriitorului (proză, teatru, critică literară Orașul cu salcîmi, De două mii de ani, Steaua fără nume). Ultima oră (analiză literară). Demascarea vehementă a presei burgheze ca instrument al marelui capital exploatător.

CAMIL PETRESCU. Activitatea literară (versuri, proză, piese de teatru). Opere înrîurite de concepția partidului clasei muncitoare (Bălcescu, Un om între oameni). Bălcescu (analiză literară). Evocarea vieții și luptei marilor democrat-revoluționari. N. Bălcescu. N. Bălcescu exponent al năzuințelor maselor populare ridicate în 1848 la lupta revoluționară; caracterul său nobil, curajos, drept, în-sufletit de adîncă dragoste pentru popor. Adevărul istoric în piesa Bălcescu. Valoarea educativă a piesei. Reluarea temei din drama Bălcescu în romanul Un om între oameni. Locul lui Camil Petrescu în literatura română.

MIHAIL SADOVEANU. Viața și activitatea creatoare. Opera. Satul și țărantul în opera lui M. Sadoveanu. Cumplita exploatare și mizerie a țărănimii în trecut (Bordeeni, Păcat boieresc, Mergînd spre Hirilau). Ura și răzvrătirea țărănimii împotriva asupritorilor (Hoțul, Ion Rusu Ungureanu). Județ al sărmanilor (analiză literară). Dreapta războare a țărantului exploatat și batjocorit de boier. Semnificația poveștii. Personajele. Dramatismul acțiunii. Bogăția sufletească a omului din popor în opera lui M. Sadoveanu. Baltagul (analiză literară). Setea de dreptate și caracterul dîrz al omului din popor. Figura Vitoriei Lipan. Descrierea obiceiurilor și tradițiilor poporului. Semnificația romanului Baltagul. Inspirația folcloricului. Stilul romanului. Viața țîrgurilor de provincie în opera lui M. Sadoveanu. (Floare ofilită. Locul unde nu s-a întîmplat nimic). Natura patriei în opera lui M. Sadoveanu. Unitatea indisolubilă între natură, om și istoria poporului nostru. Peisajul complex și viu al naturii. (Țara de dincolo de negură). Romanul istoric. Evocarea luptelor poporului pentru libertate națională și socială. (Șoimii, Neamul Șoimăreștilor, Zodia Cancereiului). Patriotismul poporului în contrast cu interesele înguste ale boierilor și ale domnitorilor. Frații Jderi (analiză literară). Evocarea epocii de domnie a lui Ștefan cel Mare între anii 1469—1475. Romanul, monografie a vieții sociale din epoca respectivă. Figura lui Ștefan cel Mare. Familia Jderi. Celelalte personaje ale trilogiei. Caracteristicile ideologice și artistice ale romanului. Caracterul popular și național al romanului. Îmbogățirea literaturii cu noi opere scrise după eliberarea patriei, pe baza metodei realismului socialist (Mitrea Cocor, Nada Florilor, Nicoară Potcovă). Nicoară Potcovă (analiză literară). Evocarea evenimentelor istorice de la sfîrșitul secolului al XVI-lea. Luptele lui Nicoară Potcovă, sprijinit de forțele populare împotriva înălțărilor boieresti și împotriva coteropirii otomane. Arta scriitorului, măiestria stilistică. Locul lui M. Sadoveanu în literatura română.

TUDOR ARCHEZI. Viața și activitatea creatoare. Legătura poetului cu țărănimia revoltată. Contactul cu mișcarea muncitorească. Opera. Bogăția și diversitatea temelor. Poezia lirică cu caracter filozofic-religios. (Psalmi, De-a viați ascuns). Poezia lirică de atitudine socială (Plugarii, Binecuvîntare, Țara mea). Proza. Imaginea realistă a societății în trecut. Demascarea necruțător al vicțiilor sociale. (Poarta neagră, Icoane de lemn, Lina, Tablete din Tora de Kuis). Panflete antimonarhice. Singe și aur (analiză literară). Ura și disprețul față de circumstanțele cîrce și cruzii și simpatia pentru victimele societății burghezo-moșierăști. Poezia. Testament (analiză literară). Solidaritatea poetului cu înaintașii săi. Elogiul adus străbunilor care au contribuit la ridicarea omenirii pe treptele civilizației prin munca lor istovitoare. Realizarea artistică — plasticitatea și vigoarea imaginilor. Abordarea unor teme noi, după 23 August 1944. „1907”. Pe răzătoare (analiză literară). Ura țărănilor exploatați împotriva moșierilor lacomi și cruzi. Îndemnul la răscoală. Epilog (analiză literară). Aspectul satelor după reprimarea răscoalelor țărănești. Perspectiva optimistă a viitorului luminos în finalul poeziei. Cîntare omului. Cel ce gîndește singur (analiză literară). Imn de slavă înălțat puterii omenesti, muncii, năzuinței omului de a merge înainte, de a stăpîni Cosmosul. Triumful vieții. Triumful omului. Particularitățile artistice ale poeziei lui T. Arghezi. Bogăția și plasticitatea limbii, forța de înnoire a imaginilor. Realizarea artistică. T. Arghezi, artist al cuvîntului. Locul lui T. Arghezi în literatura română.

GEORGE CĂLINESCU. Activitatea multilaterală a scriitorului. Istoric și critic literar. Prezentarea documentată a evoluției literaturii noastre. (Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent, 1941). Delimitarea cu discernămînt a fenomenelor estetice de cele culturale, selecția valorilor literare. Limitele ideologice ale lucrării. Activitatea culturală și literară după 23 August 1944. (Studiile despre Gr. Alecsandrescu și Nicolae Filimon. Viața lui M. Eminescu). Romancier (Enigma Otiliei, Scriitura neagră). Enigma Otiliei (analiză literară). — Oglindirea vieții burgheze de la începutul secolului al XX-lea, dezumanizată de goana după bani. Puternicul caracter realist al romanului. Locul lui G. Călinescu în literatura română.

★

Eliberarea — coitură hotărîtătoare în dezvoltarea literaturii române.

MIHAI BENIUC. Principalele volume de poezii. Caracterul militant al poeziei sale. Cîntec de primăvară (analiză literară). Încrederea poetului în primăvara omenirii, într-un viitor mai bun. Patria (analiză literară). Exprimarea puternicului sentiment patriotic al poetului. Menirea socială a poetului exprimată alegoric. Socialism (analiză literară). Trăsăturile artistice ale poeziei lui M. Beniuc. Locul lui M. Beniuc în literatura română.

ZAHARIA STANCU. Scurtă prezentare a activității literare. Desulf (analiză literară). Prezentarea realistă a vieții și a luptei țărănilor săraci din Bărăgan, la începutul secolului al XX-lea. Evocarea dramatică a răscoalei din 1907. Personajele principale. Particularitățile stilului. Locul lui Z. Stancu în literatura română.

GEO BOGZA. Activitatea literară. Reprezentant de frunte al reportajului literar (Cartea Oltului. Pagini contemporane). Un om a trecut peste munți (analiză literară). Locul lui Geo Bogza în literatura română.

NAGY ISTVAN. Activitatea literară (schițe, nuvele, reportaje, romane) în care oglîndește procesul de transformare a conștiinței muncitorești, apariția fenomenelor noi create în condițiile luptei și construcției socialiste din țara noastră. La cea mai înaltă tensiune (analiză literară). Prezentarea actului naționalizării la o uzină metalurgică din orașul Cluj. Lupta clasei muncitoare condusă de partidul ei împotriva burgheziei, pășirea pe drumul industrializării socialiste. Lupta muncitorilor împotriva uneltirilor dușmanului de clasă. Colaborarea frățească a muncitorilor români și maghiari. Figura lui Bucsi Karoly. Stilul romanului.

EUGEN JEBELEANU. Scurtă prezentare a activității literare. Surisul Hiroshimei — fragmente (analiză literară). Mobilizatoare chemare la lupta împotriva ațîțitorilor la război și apel călduros la menținerea păcii în lumea întreagă. Trăsăturile artistice ale poeziei lui Eugen Jibeleanu.

AUREL BARANCA. Scurtă prezentare a activității literare. Mielul turbat (analiză literară). Demascarea birocratismului care înăbușă inițiativa creatoare a muncitorilor. Îndemnul la vigilență. Personajele principale. Particularitățile artistice ale piesei. Realizarea comicului de situație.

MARIA BANUȘ. Scurtă prezentare a activității literare. Din Maramureș... (analiză literară). Evocarea vieții noi a copiilor din țara noastră. Patronul (analiză literară). Trăsăturile artistice ale poeziei Mariei Banuș.

MARIN PEDA. Scurtă prezentare a activității literare. Moromeții (analiză literară). Zăgăvirii vieții satului în perioada din ajunul celui de-al doilea război mondial, după criza din 1929—1933. Stilul romanului.

TITUS POPOVICI. Scurtă prezentare a activității literare. Setea (analiză literară). Oglindirea prefacerilor din viața satului nostru, ca urmare a înălțării puterii populare: reforma agrară înfăptuită în chip revoluționar sub conducerea clasei muncitoare. Personajele principale ale romanului. Stilul romanului.

Realizări ale literaturii noastre noi.

Poezia (Capitol de sinteză). Realizări obținute în domeniul poeziei. Tematica poeziei noi. Măiestria artistică. Reprezentanți.

Proza (capitol de sinteză). Realizările obținute în domeniul prozei. Tematica prozei axată pe problemele mari ale construirii socialismului; industrializarea socialistă, viața nouă a satului, evocarea trecutului istoric, demascarea regimului burghezo-moșieresc, zăgăvirii clasei muncitoare și a luptei comunistilor în ilegalitate. Reprezentanți.

Dramaturgia (capitol de sinteză). Dramaturgia noastră pe drumul realismului socialist. Tematica noii dramaturgii. Noul conținut al conflictului dramatic. Reprezentanți.

Concluzii. Trăsăturile literaturii noastre noi. Caracterul național și popular al literaturii. Spiritul de partid al literaturii noi. Erolul pozitiv în literatura nouă. Raportul dintre conținut și formă. Ecoul mondial al literaturii române.

★

La limba română, candidații proveniți din școlile cu limbile de predare ale minorităților naționale vor fi examinați din materia prevăzută în programa de maturitate publicată mai sus, cu excepția următoarelor teme care nu au fost studiate:

La capitolul V. **Aleksandri**, în loc de pastelul „Concertul în luncă” candidații vor fi examinați din pastelul „Iarna”.

La capitolul M. **Eminescu** nu se va cere analiza literară a poeziei „Epigonii”.

La capitolul M. **Sadoveanu** nu se va cere analiza literară a romanului „Frații Jderi”, ci doar caracterizarea generală a acestei opere.

MATEMATICĂ

Din materia clasei a VIII-a

ALGEBRĂ

1. Numere raționale. Numere naturale. Numere fracționare. Numere pozitive și negative. Adunarea, scăderea, înmulțirea și împărțirea numerelor raționale. Proprietățile acestor operații.

2. Expresii algebrice. Monom. Polinom. Termeni asemenea și reducere lor. Forma canonică a unui polinom. Valoarea numerică a polinomului. Polinom omogen și proprietatea lui. Adunarea și scăderea polinoamelor. Înmulțirea monoamelor și a polinoamelor. Ridicarea la o putere întrucît și pozitivă a monomului. Formule pentru calcul prescurtat: $(a+b)(a-b)=a^2-b^2$; $(a+b)^2=a^2+2ab+b^2$; $(a-b)^2=a^2-2ab+b^2$; $(a+b)^3=a^3+3a^2b+3ab^2+b^3$; $(a-b)^3=a^3-3a^2b+3ab^2-b^3$; $(a+b)(a^2-ab+b^2)=a^3+b^3$. Patrulul polinomului. Împărțirea monoamelor și a polinoamelor. Diferite metode de descompunere a polinoamelor în factori ireductibili: prin scoaterea factorului comun, după formulele calculului prescurtat, metoda grupării, prin separarea unui patrat perfect.

(Continuare în pag. 4-a)

3. **Expresii raționale fracționare.** Expresia rațională fracționară. Frații algebrice. Simplificarea fracțiilor algebrice. Aducerea fracțiilor algebrice la același numitor. Operații cu fracții algebrice. Valoarea numerică a unei fracții algebrice.

4. **Expresii iraționale.** Ridicarea la putere. Extragerea rădăcinii patrute. Extragerea rădăcinii aritmetice de ordinul n. Noțiunea de număr irațional. Adunarea, scăderea și înmulțirea numerelor iraționale. Rădăcina algebrică. Număr imaginar și număr complex. Expresii iraționale, definiție. Radicali aritmetici. Proprietatea fundamentală a unui radical cu privire la înmulțirea și împărțirea indicelui și exponentului cu același număr. Aducerea radicalilor la același indice. Simplificarea radicalilor. Extragerea rădăcinii dintr-un produs, dintr-un cît, dintr-o putere și dintr-un radical. Scoaterea unui factor rațional de sub radical și introducerea lui sub radical. Radicali asemenea și reducerea lor. Adunarea, scăderea, înmulțirea, împărțirea, ridicarea la putere și extragerea rădăcinii expresiilor iraționale. Raționalizarea numitorilor în cazul cînd: numitorul este radicalul unui monom, numitorul este o sumă de 2 sau 3 radicali cu indici de 2. Valoarea numerică a unei expresii iraționale.

5. **Ecuatia de gradul I.** Egalitatea. Proprietățile egalităților. Expresii algebrice identice. Ecuatia. Ecuatii echivalente. Proprietățile ecuațiilor și consecințele lor. Rezolvarea ecuațiilor de gradul I cu o singură necunoscută, numerice și literale. Sisteme de ecuații de gradul I cu 2 sau 3 necunoscute. Rezolvarea sistemelor de ecuații numerice și literale. Rezolvarea sistemelor de ecuații care se reduc la sisteme de gradul I. Probleme. Inegalități de gradul I. Funcția liniară și graficul ei. Interpretarea grafică a soluției unui sistem de 2 ecuații cu 2 necunoscute.

6. **Ecuatii de gradul II.** Forma canonică a ecuației de gradul II cu o necunoscută. Rezolvarea ecuațiilor de gradul II necomplete și complete, numerice și literale. Formule simplificate. Relații între rădăcini și coeficienți. Consecințe. Discuția rădăcinilor unei ecuații de gradul II cu ajutorul discriminantului și al relațiilor dintre rădăcini și coeficienți. Ecuatii iraționale. Verificarea rădăcinilor.

GEOMETRIA

1. **Introducere.** Corp geometric. Suprafața. Linie. Punct. Figură, figuri egale. Definiția geometriei. Propozitii: axiomă, teoremă reciprocă și teoremă contrară. Linie dreaptă, semidreaptă, segment de dreaptă, operații cu segmente de dreaptă, linie frîntă, poligon, linie curbă, cercul, planul, suprafețe formate de porțiuni de plane și suprafețe curbate. Geometria plană și geometria în spațiu.

2. **Unghiuri.** Unghi. Unghiuri adiacente. Egalitatea și neegalitatea unghiurilor. Operații cu unghiuri. Biseectoare. Perpendiculară și oblică. Unghi drept, acut și obtuz. Despre construcția unei perpendicularare dintr-un punct pe o dreaptă și unicitatea ei. Unghiuri suplimentare, complementare și opuse la vîrf. Despre suma unghiurilor cu același vîrf așezate de aceeași parte a unei drepte și în jurul unui punct. Despre biseectoarele a două unghiuri adiacente și ale unghiurilor formate de două drepte concurente. Măsurarea unghiurilor. Unități de măsură. Unghi la centru.

3. **Triunghiuri.** Poligon. Clasificarea poligoanelor. Triunghi. Bisectoare, înălțime, mediană și mediatoare. Clasificarea triunghiurilor. Simetria față de o axă. Proprietățile triunghiurilor isoscele și echilaterale. Criteriile de egalitate a triunghiurilor oarecare și dreptunghice. Unghi exterior. Relații între laturile și unghiurile unui triunghi. Comparație între lungimea segmentului și a liniei frînte. Consecințe. Perimetrul unui poligon convex este mai mic decît perimetrul unui poligon înconjurător. Despre triunghiurile care au două laturi respectiv egale și unghiurile cuprinse între ele necgale.

4. **Perpendiculare și oblice.** Perpendicularara este mai scurtă decît orice oblică dusă din același punct. Distanța de la un punct la o dreaptă. Proprietatea mediatoarei unui segment și proprietatea biseectoarei unui unghi. Loc geometric.

5. **Drepte paralele.** Construcția unei drepte paralele cu o dreaptă dată. Postulatul lui Euclid. Consecințele postulatalui. Unghiuri formate de două drepte paralele tăiate de o secantă. Criteriul de paralelism a două drepte. Unghiuri cu laturile respectiv paralele. Unghiuri cu laturile respectiv perpendiculare. Suma unghiurilor unui triunghi. Suma unghiurilor laturilor interioare și exterioare ale unui poligon convex.

6. **Patrulater.** Paralelogram. Proprietățile paralelogramului. Segmente paralele cuprinse între paralele. Distanța dintre două drepte paralele. Simetria față de un punct. Rombul, dreptunghiul și patrulater. Proprietățile lor. Mediana relativă la ipotenuza unui triunghi dreptunghic. Trapezul. Proprietățile trapezului isoscel. Proprietatea dreptei mijlocii în triunghi și în trapez.

7. **Drepte concurente în triunghi.** Concurența mediatoarelor, înălțimilor, bisectoarelor și medianelor.

8. **Cercul.** Cercul. Intersecția unei drepte cu un cerc. Tangentă și normală. Diametri, coarde și arce. Dependența dintre coarde și distanțele lor la centru. Distanța unui punct la un cerc. Locuri geometrice: a) al mijloacelor coardelor care rămîn paralele cu o dreaptă dată — diametrii conjugăți; b) al mijloacelor coardelor egale dintr-un cerc — înfășurătoarea. Pozițiile relative a două cercuri. Punctele comune a două cercuri. Unghiul a două cercuri care se taie. Cercuri ortogonale.

9. **Măsura unghiurilor.** Unghiuri înscrise. Unghiuri cu vîrfurile în interiorul și exteriorul cercului. Cazuri particulare. Arc capabil de un unghi dat. Patrulater inscrisibil. Proprietățile lui. Condiția ca patru puncte să fie pe un cerc.

10. **Locuri geometrice.** Recapitularea locurilor geometrice. a) al punctelor situate la o distanță constantă de un punct dat sau de o dreaptă dată; b) al punctelor egal depărtate de două puncte fixe, de două drepte paralele sau concurente; c) al punctelor de unde se vede un segment sub un unghi dat etc.

Din materia clasei a IX-a.

ALGEBRA

1. **Ecuatii de grad superior care se reduc la gradul II.** Ecuatii reciproce de gradul III, IV. Ecuatii binoame de gradul III, IV. Ecuatii trinoame (de gradul IV, VI, VIII). Transformarea expresiei $\sqrt{A \pm \sqrt{B}}$ într-o sumă sau diferență de 2 radicali.

2. **Sisteme de ecuații de gradul II.** Forma canonică a ecuației de gradul II cu 2 necunoscute. Sisteme de gradul II cu două ecuații, una fiind de gradul I. Sisteme care se rezolvă prin procedee speciale. Sisteme de gradul doi cu două sau trei necunoscute, cazuri particulare. Probleme care se rezolvă cu ajutorul sistemelor de gradul II.

3. **Progresii.** Progresii aritmetice. Formula pentru aflarea unui termen oarecare și formula sumei termenilor. Progresii geometrice. Formula pentru aflarea unui termen oarecare și formula sumei termenilor. Suma unei progresii geometrice infinite descrescătoare. Transformarea unei fracții zecimale periodice în fracție ordinară.

4. **Funcții.** Mulțimi de puncte pe o dreaptă. Interval. Definiția funcției. Funcție de gradul II. Descompunerea trinomiului de gradul II în factori liniari. Graficul funcției de gradul II: $y = x^2$; $y = ax^2$; $y = ax^2 + b$; $y = a(x + c)^2$; $y = ax^2 + bx + c$. Punctele caracteristice ale trinomiului. Semnul trinomiului de gradul II. Inegalități a căror rezolvare conduce la studiul unor binoame de gradul I și al unor trinoame de gradul II. Discuția rădăcinilor ecuației de gradul II ai cărei coeficienți depind de un parametru. Discuția problemelor de gradul II.

5. **Funcția exponențială. Funcția logaritmică.** Puteri cu exponentul pozitiv, zero, negativ și fracționar. Operații cu ele. Funcția exponențială, proprietăți și graficul ei. Definiția logaritmului. Funcția logaritmică, proprietăți și graficul ei. Logaritmul unui produs, unui cît unei puteri și al unui radical. Aplicarea logaritmilor expresiilor algebrice. Logarithm zecimal. Caracteristică și mantisă. Intrebuintarea tabelilor de logarithmi. Cologarithm. Operații cu logarithmi cu caracteristici pozitive sau negative. Aplicații la calculul expresiilor numerice. Ecuatii exponențiale. Ecuatii logaritmice.

GEOMETRIA

1. **Segmente proporționale. Asemănarea triunghiurilor și poligoanelor.** Raportul a două segmente și segmente proporționale. Împărțirea unui segment dat într-un raport dat. O paralelă la una din laturile unui triunghi împarte pe celelalte două în părți proporționale. Consecințe. Reciproca. Două secante oarecare sînt tăiate în părți proporționale de drepte paralele. Construirea celui de al 4-lea segment proporțional. Împărțirea unui segment în părți proporționale cu mai multe segmente date. Bisectoare interioară (exterioară) împarte latura opusă a unui triunghi în segmente proporționale cu laturile ce pornesc din același vîrf cu bisectoarea. Reciproca. Triunghiuri asemenea. Teorema fundamentală a asemănării. Cazurile de asemănare ale triunghiurilor oarecare și dreptunghice. Un fascicul de drepte concurente determină pe două drepte paralele segmente proporționale. Reciproca. Poligoane asemenea. Construirea unui poligon asemenea cu un poligon dat. Descompunerea poligoanelor asemenea în același număr de triunghiuri asemenea și la fel așezate. Reciproca. Raportul perimetrelor a două poligoane asemenea. Centru de asemănare și raport de asemănare.

2. **Relații metrice.** Proiecția unui punct și a unui segment. Teoremele relative la înălțime și la o catetă într-un triunghi dreptunghic. Aplicații la cerc. Construirea mediei proporționale. Teorema lui Pitagora. Construirea unui segment al cărui pătrat să fie egal cu suma (sau diferența) pătratelor a 2 segmente date. Teorema referitoare la pătratul unei laturi într-un triunghi oarecare. Calculul înălțimilor. Teorema lui Stewart. Calculul medianelor și bisectoarelor. Calculul razei cercului circumscris. Segmente proporționale în cerc. Puterea punctului.

3. **Poligoane regulate.** Linia frîntă regulată. Poligon regulat. Construirea poligoanelor regulate înscrise în cerc și circumscrie unui cerc. Fiecărui poligon regulat i se poate circumscrie un cerc și în fiecare poligon regulat se poate înscrie un cerc. Două poligoane regulate cu același număr de laturi sînt asemenea. Raportul de asemănare. Calcularea laturilor și apotemelor: pătratului, exagonului, triunghiului echilateral, decagonului (convex și stelat) și pentagonului, în funcție de raza cercului circumscris. Relația dintre latura poligonului regulat cu n laturi înscris în cerc și latura poligonului regulat cu numărul dublu de laturi. Calculul a_{2n} . Calculul laturii poligonului regulat circumscris în funcție de latura poligonului regulat cu același număr de laturi înscris în același cerc. Determinarea lungimii cercului. Lungimea unui arc de cerc.

4. **Arii.** Noțiuni despre măsurarea unei arii. Aria dreptunghiului, paralelogramului și rombului. Aria triunghiului în funcție de laturile, de raza cercului circumscris și de raza cercului înscris. Aria trapezului, a poligoanelor regulate, a cercului, sectorului circular și a segmentului de cerc. Compararea ariilor a două triunghiuri asemenea, a două poligoane asemenea, a două cercuri.

Din materia clasei a X-a.

ALGEBRA

1. **Analiza combinatorie și binomului lui Newton.** Permutări, aranjamente și combnări. Aplicații. Produsul unor binoame care diferă prin termenii liberi. Formula binomului lui Newton. Proprietățile formulei binomului. Metoda inducției complete. Suma puterilor asemenea a primelor n numere întregi consecutive.

2. **Divizibilitatea numerelor și polinoamelor.** Teoremele de divizibilitate ale sumei și diferenței. Definiția împărțirii polinoamelor. Condiția ca un polinom P(x) să fie divizibil prin (x - a). Regula de formare a citului. Proprietățile divizibilității polinoamelor.

3. **Cel mai mare divizor comun și cel mai mic multiplu comun al numerelor și polinoamelor.** Aflarea c.m.m.d.c. al numerelor prin algoritmul lui Euclid. C.m.m.d.c. al polinoamelor. Proprietățile c.m.m.d.c. al polinoamelor. Un polinom care este divizibil prin (x - a) și (x - b) este divizibil și prin produsul lor. Aflarea c.m.m.m.c. al polinoamelor cu ajutorul c.m.m.d.c.

4. **Numere complexe.** Numere complexe scrise sub formă algebrică. Operații cu ele. Forma trigonometrică a unui număr complex. Operații cu numere complexe exprimate sub formă trigonometrică. Formula lui Moivre. Rădăcinile unității. Ecuatii binoame.

5. **Proprietăți ale polinoamelor și rezolvarea ecuațiilor.** Enunțul teoremei lui D'Alembert. O ecuație de gradul n are n rădăcini. Descompunerea polinoamelor în factori liniari. Polinom identic nul. Condiția ca două polinoame să fie identice. Metoda coeficienților nedeterminați. Condiția ca două ecuații să aibă aceleași rădăcini. Rădăcini comune a două ecuații. Relațiile între rădăcinile și coeficienții unei ecuații de gradul n. Ecuatii care admit rădăcina a + ib. Ecuatii cu coeficienți raționali care admit rădăcina $a + \sqrt{b}$. Transformarea polinoamelor: P(-x); P($\frac{1}{x}$); P(x + h); P(Kx); P($\frac{x}{m}$). Limitele rădăcinilor reale. Metoda grupării termenilor. Calcularea rădăcinilor întregi și fracționare.

GEOMETRIA ÎN SPAȚIU

1. **Introducere.** Corp geometric, suprafața, linie, punct. Axiomele geometrice în spațiu. Poziții relative între puncte, drepte și plane. Determinarea planului. Generarea planului.

II. Drepte și plane paralele

1. **Drepte paralele cu un plan.** Dreapta paralelă cu o dreaptă situată într-un plan și care trece printr-un punct exterior planului este paralelă cu planul. Reciproca. Dacă două drepte sînt paralele, orice plan care intersectează pe una o intersectează și pe cealaltă. Două drepte paralele cu a treia dreaptă, sînt paralele între ele.

2. **Plane paralele.** Intersecțiile a două plane paralele cu un al treilea plan sînt drepte paralele. Printr-un punct exterior la un plan, se poate duce un plan paralel cu acesta și numai unul. Dacă două plane sînt paralele: a) orice dreaptă care taie pe primul taie și pe al doilea; b) orice plan care taie pe primul întîlneste și pe al doilea. Dacă două plane sînt paralele, orice plan paralel cu primul este paralel și cu al doilea. Segmente de drepte paralele cuprinse între plane paralele sînt egale. Planele paralele determină pe două drepte oarecare segmente proporționale. Unghiuri cu laturi paralele.

III. Drepte perpendiculare pe un plan

1. **Unghiul a două drepte în spațiu.** Drepte perpendiculare în spațiu. Condiția ca o dreaptă să fie perpendiculară pe un plan. Printr-un punct dat se poate duce un plan perpendicular pe o dreaptă dată și numai unul. Dacă două plane sînt paralele, orice perpendiculară pe un plan este perpendiculară și pe celălalt. Două plane perpendiculare pe aceeași dreaptă sînt paralele între ele. Printr-un punct dat se poate duce o dreaptă perpendiculară la un plan dat și numai una. Dacă două drepte sînt paralele, orice plan perpendicular pe una este perpendicular și pe cealaltă. Două drepte perpendiculare pe același plan sînt paralele. Locul geometric al perpendicularelor ridicate într-un punct pe o dreaptă dată. Locul geometric al punctelor egal depărtate de un plan. Locul geometric al punctelor egal depărtate de două puncte și de trei puncte date. Punct egal depărtat de patru puncte nesituate în același plan.

IV. Proiecții.

Proiecția ortogonală a unui punct și a unei drepte pe un plan. Teorema relativă la unghiul format de o dreaptă cu un plan. Proiecția unui segment pe un plan. Proiecția ariei unui triunghi și a unui poligon pe un plan.

V. **Unghiuri diedre. Plane perpendiculare.**

Semiplan. Unghi diedru. Egalitatea unghiurilor diedre. Unghiul plan corespunzător unui diedru. Unghiul plan corespunzător diedrului măsoară diedrul. Plane perpendiculare. Dacă o dreaptă este perpendiculară pe un plan, orice plan trecînd prin dreaptă sau fiind paralel cu ea este perpendicular pe planul dat. Reciproca. Dacă două plane sînt perpendiculare pe un al treilea plan intersecția lor este perpendiculară pe acest plan.

VI. Poliedre

1. **Poliedre.** Reprezentarea în plan a poliedrelor. Prisma. Clasificarea prismelor. Paralelipipedul. Diagonala paralelipipedului dreptunghic. Secțiunile făcute într-o prismă prin plane paralele cu baza sînt poligoane egale. Aria prisme. Desfășurarea. Volumul paralelipipedului dreptunghic, drept și oblic.*) Volumul prisme drepte triunghiulare și oarecare. Volumul prismei oblice.

2. **Piramida:** definiție și clasificare. Secțiunea paralelă cu baza în piramidă. Aria piramidei. Desfășurarea. Volumul piramidei.

3. **Trunchi de piramidă.** Aria trunchiului de piramidă regulat. Volumul trunchiului de piramidă regulat.

VII. Corpuri rotunde.

1. **Suprafața cilindrică de revoluție.** Cilindru. Cilindru circular drept. Aria cilindriului și desfășurarea lui. Volumul cilindriului.

2. **Suprafața conică de revoluție.** Conul. Con circular drept. Aria conului circular drept. Desfășurarea conului. Volumul conului. Raportul ariilor și volumul cilindriilor asemenea și conurilor asemenea.

3. **Trunchiul de con circular drept.** Aria și volumul trunchiului de con circular drept.

4. **Suprafața sferică.** Sfera. Determinarea unei sfere. Intersecția unei sfere cu un plan. Calotă și zonă sferică. Determinarea unui cerc pe sferă. Planul tangent la sferă și proprietățile lui. Cilindru și con înscris sau circumscris unei sfere. Aria obținută prin tăierea împrejurul unei axe a unui segment de dreaptă și a unei linii poligonate regulate.*) Aria zonei și calotei sferice*). Aria sferei*). Volumul unui sector sferic*). Volumul segmentului sferic*).

TRIGONOMETRIA

I. Introducere

Unități de măsură pentru unghiuri și arce: gradul sexagesimal, gradul centesimal, radiantul. Relațiile dintre ele. Arce mai mari decît 360° și arce negative.

II. Funcții trigonometrice

1. Definiția funcțiilor trigonometrice ca rapoarte între laturile unui unghi dreptunghic și pe cerc. Valorile funcțiilor trigonometrice pentru 30°, 45°, 60°. Variația, periodicitatea și reprezentarea grafică a funcțiilor trigonometrice.

2. Funcțiile trigonometrice ale arcelor: complementare, suplimentare, care diferă cu o jumătate de cerc, a căror sumă este 360° și negative. Reducerea funcțiilor trigonometrice ale arcelor oarecare la acelea ale arcelor din primul cadran.

3. Arce care corespund la o funcție trigonometrică dată: sinus, cosinus, tangentă, cotangentă. Funcții trigonometrice inverse. Tabele trigonometrice naturale și logaritmice: a) aflarea funcției cînd se dă arcul; b) aflarea arcului cînd se cunoaște funcția.

III. Formule fundamentale.

1. Relațiile dintre funcțiile trigonometrice ale aceluiași arc. Expriarea funcțiilor trigonometrice cu ajutorul uneia din ele.

2. Proiecția unui segment și a unui contur poligonal pe o axă *). Funcțiile trigonometrice ale unei sume sau diferențe de arce *), ale arcului dublu și triplu, ale jumătății de arc. Expriarea rațională a funcțiilor trigonometrice ale unui arc, cu ajutorul tangentei arcului pe jumătate.

3. Transformarea unei sume sau diferențe de sinusuri și cosinusi în produse și invers. Transformarea unei sume sau a unei diferențe de tangente și cotangente în expresii calculabile prin logarithmi.

IV. Aplicațiile trigonometriei la geometrie.

1. Relațiile între elementele unui triunghi dreptunghic. Rezolvarea triunghiului dreptunghic.

2. Relațiile între elementele unui triunghi oarecare: relația sinusurilor, relația dintre o latură și proiecțiile celorlalte, formula tangentei semidiferenței a două unghiuri a lui Neper, relația cosinusului, relațiile unghiurilor în funcție de laturi. Formulele ariei triunghiului. Rezolvarea triunghiului oarecare.

V. Identități și ecuații trigonometrice.

1. Identități. Identități condiționate.

2. Ecuatii trigonometrice. a) care se rezolvă prin ecuații algebrice; b) omogene; c) liniare; d) care se rezolvă prin descompunere în alte ecuații. Sisteme de ecuații trigonometrice.

Din materia clasei a XI-a.

CALCULUL DIFERENȚIAL ȘI INTEGRAL

1. **Numere (recapitulare).** Operații cu numere. Modul. Reprezentarea numerelor prin puncte pe o dreaptă. Puteri cu exponent întreg și rațional.

II. **Noțiuni elementare despre mulțimi.** Apartenență, incluziune. Reuniune, intersecție. Mulțimi de puncte pe o dreaptă, intervale. Vecinătățile unui punct.

III. Şiruri *). Definiția șirului; șiruri mărginite, șiruri monotone. Șiruri convergente; definiția limitei unui șir, criterii de convergență. Convergența șirurilor monotone și mărginite. Numărul e. Operații cu șiruri convergente: suma, produsul, cîmul. Trecerea la limita în inegalități.

IV. Puteri și logaritmi *) Puteri cu exponent real. Logaritmi, logaritmi naturali.

V. Simbolurile cu +, ∞ și - ∞ *) Simbolurile +, ∞ și - ∞; șiruri cu limita + ∞ sau - ∞; operații cu + ∞ și - ∞; operații fără sens.

VI. Funcții. Definiția funcției, domeniu de definiție, domeniul valorilor, variabilă independentă. Funcții reale. Graficul unei funcții. Funcții elementare: polinoame, funcții raționale, funcția putere, funcția exponențială, funcția logaritmică, funcții circulare. Funcții compuse. Funcții monotone. Funcții inverse. Funcții circulare inverse.

VII. Limite de funcții. Definiția limitei unei funcții într-un punct. Criterii de existență a limitelor de funcții. Operații cu limite de funcții. Limitele funcțiilor elementare. Cazuri de excepție la operațiile cu limite de funcții.

VIII. Funcții continue. Definiția continuității unei funcții într-un punct și pe un interval. Operații cu funcții continue. Continuitatea funcției inverse. Continuitatea funcțiilor elementare. Funcții continue care au valori de semne contrare la extremitățile unui interval.

IX. Derivate. Probleme ce conduc la noțiunea de derivată (viteza unui mobil, tangenta la o curbă). Definiția derivatei unei funcții într-un punct și pe un interval. Derivatele funcțiilor: f(x) = c, f(x) = x, f(x) = sin x, f(x) = cos x. Operații cu funcții derivabile: suma, produsul, cîmul. Derivatele funcțiilor raționale și ale funcțiilor circulare. Derivata unei funcții compuse. Derivata unei funcții inverse. Derivata funcțiilor logaritmice, a funcțiilor exponențiale, a funcției putere, a funcției u^v și a funcțiilor circulare inverse. Derivata de ordin superior. Aplicații la rădăcinile multiple ale unui polinom. Aplicațiile derivatei la fizică (viteză, accelerație, debit, intensitatea curentului electric, densitate).

X. Studiul funcțiilor cu ajutorul derivatei. Teorema lui Rolle și teorema creșterilor finite. Intervale de monotonicitate ale unei funcții, puncte de maxim și de minim. Convexitate și concavitare, puncte de inflexiune. Asimptote. Trasarea graficului funcțiilor. Aplicații: probleme de maxim și minim; separarea și aproximarea rădăcinilor reale ale unei ecuații.

XI. Integrale. Primitive. Integrale. Proprietățile integralei. Integrarea prin părți. Schimbarea de variabilă. Calculul arilor și volumelor. Aplicațiile integralei la fizică (centru de greutate, lucru mecanic). Notă: la secția serală nu se cere capitoul „Integrale“.

GEOMETRIA ANALITICĂ

I. Geometria pe o dreaptă. Corespondența dintre punct și număr. Segmente orientate. Măsurarea unui segment în funcție de abscisele extremităților. Teorema lui Chasles. Punct care împarte un segment într-un raport dat. Abscisa mijlocului unui segment.

II. Geometria în plan. Noțiuni introductive. Poziția unui punct în plan. Coordonatele carteziene rectangulare ale unui punct. Distanța dintre două puncte. Determinarea poziției unui punct pe o dreaptă care trece prin două puncte date. Coordonatele mijlocului unui segment. Direcția unei drepte. Unghiul a două drepte. Condițiile ca două drepte să fie paralele sau perpendiculare.

III. Linia dreaptă. Determinanți. Determinanții de ordinul II și III. Dezvoltarea după minorii. Regula lui Sarrus. Proprietăți: dacă într-un determinant se schimbă liniile în coloane (sau invers) valoarea determinantului nu se schimbă *);

— dacă într-un determinant se schimbă două linii (sau coloane) între ele, determinantul schimbă de semn *);

— dacă un determinant are două linii (sau coloane) egale, determinantul este nul; dacă elementele unei linii (sau coloane) au un factor comun, acest factor se poate scoate în fața determinantului; dacă un determinant are două linii (sau coloane) proporționale, determinantul este nul *). Orice linie dreaptă se reprezintă printr-o ecuație de gradul I. Orice ecuație de forma Ax+By+C=0 reprezintă o linie dreaptă. Semnificația coeficienților. Cazuri particulare. Ecuația dreptei ce trece printr-un punct dat și are o direcție dată. Ecuația dreptei ce trece prin două puncte. Ecuația dreptei în raport cu segmentele determinate pe axe. Condiția ca trei puncte să fie coliniare. Intersecția a două drepte. Condiția ca două ecuații să reprezinte aceeași dreaptă. Fascicule de drepte:

a) ce trec printr-un punct dat și b) ce trec prin punctul de intersecție a două drepte date; c) paralele cu o direcție dată. Condiția ca trei drepte să fie concurente.

Raportul în care o dreaptă împarte un segment. Separarea planului în regiuni de o dreaptă *). Ecuația normală a dreptei. Distanța de la un punct la o dreaptă.

Aplicații: aflarea înălțimilor unui triunghi, ecuațiile bisectoarelor, aria unui triunghi etc.

LOCURI GEOMETRICE

IV Cercul. Ecuația cercului cu centrul în origine și într-un punct oarecare. Determinarea ecuației unui cerc prin trei condiții. In-

tersecția unei drepte cu un cerc. Ecuațiile tangentei; într-un punct al cercului, paralelă cu o direcție dată, dintr-un punct exterior. Ecuația normalei. Puterea unui punct în raport cu un cerc. Axa radicală a două cercuri. Centrul radical. Intersecția a două cercuri. Fascicule de cercuri: a) ce trec prin punctele de intersecție a două cercuri date și b) ce trec prin punctele de intersecție ale unei drepte cu un cerc. Aplicații la proprietățile cercului și locuri geometrice.

V. Elipsa. Definiția și ecuația elipsei. Elementele importante ale elipsei. Intersecția unei elipse cu o dreaptă. Ecuațiile tangentei și normalei la elipsă. Aplicații la proprietățile elipsei și locuri geometrice.

VI. Hiperbola. Definiția și ecuația hiperbolei. Elemente importante ale hiperbolei. Asimptote. Hiperbola echilaterală raportată la asimptote. Intersecția hiperbolei cu o dreaptă. Ecuațiile tangentei și normalei la hiperbolă. Aplicații la proprietățile hiperbolei și locuri geometrice.

VII. Parabola. Definiția și ecuația parabolii. Elemente importante ale parabolii. Intersecția parabolii cu o dreaptă. Ecuațiile tangentei și normalei la parabolă. Aplicații la proprietățile parabolii și locuri geometrice. Proprietatea optică a parabolii.

Notă. Examenul la matematică urmărește să constate puterea de înțelegere și capacitatea candidaților de a aplica cunoștințele din programă la rezolvarea exercițiilor și problemelor, fără să se insiste asupra demonstrațiilor din materia claselor a VIII-a și a IX-a și din temele notate cu asteriscuri din materia claselor a X-a și a XI-a.

FIZICĂ

secția reală

Din materia clasei a X-a

ELECTROMAGNETISMUL

a) Cimpul magnetic al curentului electric. Magnetii permanenți și proprietățile lor. Cimpul magnetic al curentului liniar, circular, al solenoidului. Intensitatea cimpului magnetic. Legea Biot-Savart. Fluxul magnetic. Permeabilitatea magnetică. Unități de măsură. Electromagnetii și aplicațiile lor. Releul electromagnetic. Problema extinderii automatizării în industrie în vederea atingerii unor indici tehnici economici superiori, în lumina documentelor de partid. b) Forța electromagnetice. Acțiunea cimpului magnetic asupra curentului electric. Aplicațiile tehnice ale forței electromagnetice. Instrumente de măsurat: ampermetru, voltmetru. Principiul de funcționare a electromotorului. Difuzor electrodinamic, c) Acțiunea reciprocă a curentilor electrici. Forța electrodinamică. Contorul electric. d) Echivalența unui magnet permanent cu un solenoid. Explicarea magnetismului (sumar). e) Magnetismul pământesc (sumar).

INDUCȚIA ELECTROMAGNETICĂ

a) Producerea tensiunii electromotoare de inducție. Tensiunea electromotoare indusă într-un conductor liniar. Factorii care determină mărimea și sensul tensiunii electromotoare de inducție. Legea lui Lenz privitoare la sensul tensiunii electromotoare de inducție. Explicarea electronică a inducției electromagnetice. b) Autoinducția. Inductanța. Unitatea de inductanță: henry-ul.

CURRENTUL ALTERNATIV

a) Inducția într-o spirală care se rotește uniform într-un cimp magnetic omogen. Producerea curentului alternativ. b) Frecvența, intensitatea și tensiunea curentului alternativ. Reactanța inductivă și capacitivă în circuitul de curent alternativ. Impedanța. Legea lui Ohm la curentul alternativ. c) Defazarea. Energia și puterea curentului alternativ. d) Curentul trifazat. Conectarea în stea și în triunghi a receptoarelor de energie (sumar).

GENERATOARE, MOTOARE, TRANSFORMATORE

a) Dinamul și motorul de curent continuu: reversibilitatea lor. b) Generatorul de curent alternativ: monofazat și trifazat. c) Motoare de curent alternativ. Motorul asincron. d) Transformarea curentului alternativ. Transformatorul. Transportul energiei electrice. Sistemul electroenergetic național; dezvoltarea lui prin extinderea rețelelor de transport și a stațiilor de transformare în vederea realizării unei alimentări sigure și economice a consumatorilor de energie de pe întreg cuprinsul țării. Redresoare uscate. Noțiuni despre substanțele semiconductoră și întrebunțările lor în tehnica actuală. e) Bobina de inducție. Telefonul.

ELECTRIFICAREA

a) Bazele fizice ale electrificării. Problemele electrificării. b) Centrale termoelectrice. Centrale hidroelectrice. c) Distribuția și utilizarea energiei electrice în industrie, agricultură, transport și în viața de toate zilele. d) Electrificarea țării noastre, realizări obținute și perspective de viitor. Importanța electrificării pentru dezvoltarea economiei naționale și pentru ridicarea nivelului de viață al oamenilor muncii din patria noastră.

Din materia clasei a XI-a

OSCILAȚII ȘI UNDE ELECTROMAGNETICE

a) Descărcarea oscilatorie a condensatorului. Circuit oscilant. Explicarea electronică a descărcării condensatorului. Oscilații amortizate și neamortizate. Rezonanța. b) Circuit oscilant deschis. Cimpul electromagnetic. Un-

dele electromagnetice. Propagarea lor. Antena. Proprietățile undelor electromagnetice. c) Oscilații electrice întreținute. Tuburi electronice. Dioda și funcționarea ei ca redresoare. Trioda, caracteristici. Funcțiunile triodei: generatoare, amplificatoare, redresoare. d) Radioemisia și radiorecepția cu noțiuni sumare despre transistoare. Noțiuni de radiolocație și despre oscilografii catodice. e) Importanța radiotehnicii și electronicii pentru activitatea științifică, pentru industrie și culturalizare. Noțiuni despre mașinile electronice de calcul. Dezvoltarea radiocăzii și radiotehnicii, electronicii și automatizării în țara noastră.

STRUCTURA ATOMULUI

ELECTRONII. a) Emisia de electroni; termoelectoni și fotoelectoni. b) Masa electronului și variația ei cu viteza.

INVELIȘUL ELECTRONIC ȘI NUCLEUL

a) Structura atomului, învelișul electronic și nucleul. Modele atomice (Rutherford, Bohr). Nivelele energetice ale atomului. Emisia și absorbția energiei de către atom. Serii spectrale. Formula Balmer. b) Dezintegrarea nucleului. Radioactivitatea. Razele alfa, beta și gama. Metode de cercetare în fizica nucleară. Camera Wilson. Numărătorul de particule. Transformările elementelor radioactive. Legea deintegrării radioactive. Izotopi. c) Structura nucleului atomic. Acceleratori de particule. Ciclotronul. Dezintegrarea artificială. Izotopi radioactivi și atomi marcați. Aplicații în industrie, agricultură, biologie și medicină. d) Energia nucleului atomic. Defectul de masă. Eliberarea energiei nucleare. Fisiunea nucleară. Reacția nucleară în lanț. Reactori nucleari. Explozia nucleară. Fuziunea nucleară. Noțiuni despre plasmă și întrebunțările ei actuale. Actualitatea și perspectivele folosirii energiei nucleare în scopuri pașnice.

Absolvenții secției umaniste nu vor fi examinați din temele: Echivalența unui magnet permanent cu un solenoid. Explicarea magnetismului. Magnetismul pământesc. Explicarea electronică a inducției electromagnetice. Noțiuni de radiolocație.

Absolvenții secției serale și ai învățămîntului fără frecvență nu vor fi examinați din tema: Noțiuni de radiolocație și despre oscilografii catodice.

La alcătuirea problemelor profesorii vor folosi unitățile de măsură cunoscutе de absolvenții din studiul fizicii în clasele a X-a și a XI-a; în răspunsurile lor la tema teoretică sau în rezolvarea problemei candidații vor putea folosi unitățile oricărui din sistemele de unități de măsură pe care le cunosc (C.G.S.; M.K.S.A. sau S.I.).

CHIMIE

secțiile reală și umanistă

Din materia clasei a XI-a.

HIDROCARBURILE

1. Hidrocarburi. Clasificarea lor.

2. a) Hidrocarburi aciclice saturate. Definiție. Stare naturală. Nomenclatura. Serie de omologi. Izomerie. Radicali organici. Teoria structurii compuşilor organici a lui Butlerov. Proprietățile fizice și chimice ale hidrocarburilor saturate (Reacția de substituție, reacția de cracare, arderea). b) Metanol. Stare naturală. Metanol — boğăție naturală a țării noastre. Preparare. Proprietăți. Întrebunțări. Clorofomul. Tetraclorura de carbon.

3. Hidrocarburi olefinice. Definiție. Structura. Nomenclatură. Proprietăți fizice. Proprietăți chimice (Reacții de adiție — regula lui Markovnikov. Oxidare. Ardere). 4. Hidrocarburi acetenice. Definiție. Structura. Nomenclatură. Proprietăți fizice. Proprietăți chimice (Reacții de adiție, polimerizare, oxidare, combinații cu metale).

5. Cauciucul. Cauciucul natural. Cauciucul sintetic. Polimerizarea divinilului și izoprenului. Dezvoltarea industriei cauciucului în țara noastră în timpul regimului de democrație populară. 6. a) Hidrocarburi aromatice. Definiție. Clasificare (mono și polinucleare). b) Benzolul. Stare naturală și obținerea din gudroane. Proprietăți fizice. Structura moleculară. Proprietăți chimice. Întrebunțări. c) Hidrocarburi aromatice polinucleare. Naftalenul. Antracenul. Noțiuni generale. Întrebunțări. d) Caracterizarea generală a hidrocarburilor aromatice. Proprietăți fizice și chimice. Prepararea lor industrială. Distilarea uscată a cărbunelui de pământ.

7. Petrolul. Stare naturală. Compoziție. Originea lui. Extragerea petrolului. Proprietăți fizico-chimice. Derivatele principale ale petrolului. Petrolul, materie primă în industria petro-chimică. Dezvoltarea impetuoasă a industriilor legate de extragerea și prelucrarea petrolului în anii puterii populare.

8. a) Alcoolii. Definiție. Clasificare (mono și polialcooli; alcoolii primari, secundari, terciari). Nomenclatura. Proprietăți fizice și chimice. b) Alcoolul metilic și alcoolul etilic. Preparare. Distilarea uscată a lemnului. Proprietăți. Întrebunțări tehnico-industriale. c) Glicerina. Preparare. Proprietăți. Întrebunțări tehnico-industriale.

9. a) Noțiuni despre fenoli. b) Fenolul (acidul fenic). Preparare. Proprietăți. Întrebunțări. Fenolul ca materie primă în fabricarea maselor plastice. Comparație între alcoolii și fenoli.

10. Aldehide. Definiție. Nomenclatură. Prepararea prin oxidare alcoolilor. Proprietăți fizice și chimice. Aldehida formică. Importanța ei.

11. Cetone. Definiție. Preparare. Acetona. Proprietățile și întrebunțările ei.

5. a) Acizi organici. Definiție. Clasificare. Nomenclatura. Proprietățile fizice și chimice. b) Acidul formic, Acidul acetic. c) Acizii grași. (Acizii: butiric, palmitic, stearic, oleic).

6. a) Esterii. Definiție. Preparare. b) Grăsimi. Definiție. Clasificare. Proprietăți fizice și chimice. (Hidrogenarea grăsimilor, saponificare). Săpunuri.

7. a) Zaharide. Definiție. Clasificare. b) Monozaharide. Glucoza. Răspîndirea în natură. Proprietăți. Întrebunțări. Fructoza. c) Dizaharide. Zaharoza. Obținerea zahărului din sfecla de zahăr. Proprietăți. Întrebunțări. Dezvoltarea în țara noastră a culturii sfeclii de zahăr și a construcțiilor de fabrici pentru prelucrarea ei în etapa actuală. d) Amidonul. Formarea amidonului în plante. Fotosinteza. Prelucrarea amidonului. e) Celuloza. Proprietăți. Prelucrarea celulozei. Hirtia. Mătasea artificială. Nitroceluloze; întrebunțările lor. Dezvoltarea industriei hirtiei și celulozei în țara noastră după 23 August 1944.

FUNCȚIUNI ORGANICE CARE CONȚIN AZOT

1. Noțiuni despre nitroderivați. Nitrobenzenul. Preparare. Trinitrotoluenul. Trinitrofenuleul.

2. Noțiuni despre amine. Anilina. Preparare. Proprietăți și întrebunțări.

3. Noțiuni despre amide. Ureea.

4. Noțiuni despre nitrili. Acidul cianhidric.

5. Noțiuni despre amino-acizii. Clicocolul.

6. Substanțe proteice. Definiție. Proprietăți. Rolul substanțelor proteice în procesele vitale. Hidroliza substanțelor proteice. Problema sintezei substanțelor proteice.

SINTEZE ORGANICE. DEZVOLTAREA INDUSTRIEI CHIMICE ÎN R.P.R.

1. Substanțele plastice. Noțiuni despre obținerea, proprietățile și folosirea lor.

2. Substanțele colorante. Noțiuni despre obținerea, proprietățile și folosirea lor.

3. Antibiotice. Noțiuni despre substanțele mai importante și despre folosirea lor.

4. Creșterea în ritm accelerat a industriei noastre chimice în lumina Hotărîrilor Congresului al II-lea al P.M.R. și prevederile documentelor de partid și de stat cu privire la dezvoltarea producției chimice în anii următori. Contribuția industriei chimice la perfecționarea agriculturii socialiste și la ridicarea nivelului de trai al poporului muncitor din patria noastră.

* Atît la chimie cît și la fizică se va cere candidaților să arate și aplicațiile tehnico-industriale, agricole sau din alte domenii ale fenomenelor și legilor fizice și chimice, aplicații care au fost studiate de elevi în școală.

LIMBA LATINĂ

C. I. Caesar: De bello Gallico VI, 13, 15, 21, 22; VII, 1, 5-8, 77, 89. M. Tullius Cicero: In Verrem, 2, 3, 14; In Catilinam I, 1, 27; Philippica a XIV-a, 12. T. Livius: Ab Urbe condita, II, 12, 23; IX, 5-6. P. Ovidius Naso: Metamorfoze-Ecoul, 371-402; Tristia I, 79-86; III, 12; V, 10, 19-40. Titus Lucretius Carus: De rerum natura I, 17-27, 30-34 39-40; II, 573-577; III, 59-74. Publius Vergilius Maro: Georgica II, 532-542; Eneida I, 1-11; II, 1-12, 40-49; IV, 9-10, 15-23; XI, 108-119, XII, 940-949. Quintus Horatius Flaccus: Ars poetica, 38-41; 46-48; 60-62; 99-103; 309; 317-319; 408-411. Publius Cornelius Tacitus: Annales I, 5, 12, 15, 16, 31, IV, 27; VI, 51. La analiza gramaticală se va cere aplicarea cunoștințelor de morfologie și sintaxă din clasele VIII-XI.

LIMBA RUSĂ

A. S. Pușkin: viața și activitatea literară; poezia „Mesaj celor din Siberia”. N. V. Gogol: viața și activitatea literară; comedia „Revizorul” (fragment). N. A. Nekrasov: viața și activitatea literară; poezia „Drumul de fier” (fragment). L. N. Tolstoi: viața și activitatea literară; „Război și pace” (fragment). A. P. Cehov: viața și activitatea literară. A. M. Gorki: viața și activitatea literară; romanul „Mama” (fragment). Fragmente din poemul „Vladimir Ilici Lenin” de V. V. Maia-covski. A. N. Tolstoi: povestirea „Caracterul rus” (fragment). M. A. Solohov: povestirea „Soarta unui om” (fragment). A. A. Fadcev: romanul „Tinăra gardă” (fragment).

La gramatică se va examina din morfologia și sintaxa propoziției studiate în clasele VIII-XI, pe bază de exerciții lexicale, lexicogramaticale, traduceri ușoare din limba rusă în limba romînă și din limba romînă în limba rusă. Aceste exerciții și traduceri vor cuprinde cel mai uzual material lexical al claselor VIII-XI. În procesul pregătirii, atît la scris cît și la oral, se poate folosi dicționarul.

LIMBA ENGLEZĂ

William Shakespeare: viața și activitatea sa literară; fragment din „Romeo and Juliet”. Jonathan Swift: viața și activitatea sa literară; fragmentul din „Culliver”.

Romanticism. Poems on Napoleon by G.G. Byron. Fragmentul din „Song to the Men of England” by P. B. Shelley.

Critical Realism. Fragmentul din „The Old Curiosity Shop” by Ch. Dickens. Fragmentul din „Vanity Fair” by W. M. Thackeray. Fragmentul din „Forsyte Saga” by J. Galsworthy. Mark Twain: viața și activitatea sa literară; fragmentul din „A Connecticut Yankee in King Arthur's Court”. Jack London: viața și activitatea sa literară; fragmentul din „White Fang”.

(Continuare în pag. 6-a)

Ernest Hemingway, Man is Not Made for Defeat.

La gramatică se va examina din morfologia și sintaxa studiate în clasele VIII-XI, pe bază de exerciții lexice, lexico-gramaticale, traduceri ușoare din limba engleză în limba română și din limba română în limba engleză. Aceste exerciții și traduceri vor cuprinde cel mai uzual material lexical al claselor VIII-XI. Se poate folosi dicționarul.

LIMBA FRANCEZĂ

Perioadele importante și curentele literare: Evul mediu.

Renașterea, François Rabelais: Le jugement d'un fou.

Clasicismul, Molière: Don Juan — Don Juan et le créancier, La Fontaine: Le loup et l'agneau; Le coche et la mouche.

Iluminismul, Voltaire: Une danse significative; Jeanot et Colin.

Romantismul, Victor Hugo: Les Misérables — Cosette va chercher de l'eau; Cosette cède à côté dans l'ombre avec l'inconnu.

Realismul critic, Honoré de Balzac: Eugénie Grandet (Les derniers jours d'un avaro), Emile Zola: Germinal (Un jour de pays); Alphonse Daudet: La dernière classe; La rentrée des troupeaux, Guy de Maupassant: Le Père Milon, Anatole France: La dent, La bienfaisance universelle.

Poezia în a doua jumătate a sec. XIX. Arthur Rimbaud: Le dormeur du val.

Literatura sec. al XX-lea, Henri Barbusse: La Conversion de Ion Grecea, Louis Aragon: Du poète à son parti, Paul Eluard: Gabriel Peri.

La gramatică se va examina din problemele de morfologie și sintaxă studiate în clasele VIII-XI, pe bază de exerciții lexice, lexico-gramaticale, traduceri ușoare din limba franceză în limba română și din limba română în limba franceză. Aceste exerciții și traduceri vor cuprinde materialul lexical uzual învățat în clasele VIII-XI. Se poate folosi dicționarul.

LIMBA GERMANĂ

J. W. Goethe: Erikönig și fragmente din Faust.

Fr. Schiller: Der Handschuh și fragmente din Kabale und Liebe.

H. Heine: Die schlesischen Weber. Heines Autobiographie, W. Victor: Proletariat aller Länder, vereinigt euch: Wie Karl Marx seinen Lebensweg wählte, Fr. Wolf: Der wackere Igel, J. R. Becher: Der an den Schlaf der Welt rührt-Lenin, E. Weinert: Zwei Mann auf Beobachtung, F. C. Weiskopf: Der Schemel; Nachkommen oder Vorfahren? E. Strittmatter: Der entminte Acker, A. Margul-Sperber: Das Landeswappen; Der Dichter lauscht in die Zeit, A. Breitenhofer: Ein Interview, Fr. Liebhard: Du fühlst uns, Partei.

La gramatică se va examina din problemele de morfologie și sintaxă prevăzute în programele claselor VIII-XI, pe bază de exerciții și traduceri ușoare din limba germană în limba română și din limba română în limba germană. Aceste exerciții și traduceri vor cuprinde materialul lexical uzual însușit în clasele VIII-XI. Se poate folosi dicționarul.

ISTORIA ROMÂNIEI

Din materia clasei a XI-a

Introducere: a) Obiectul istoriei României, b) Izvoarele și periodizarea istoriei României.

ORINDUIREA COMUNEI PRIMITIVE

Orinduirea comunei primitive pe teritoriul Republicii Populare Române (până în sec. I î.e.n.).

1. Comuna primitivă pe teritoriul țării noastre; epoca pietrei: a) Trăsăturile caracteristice ale orînduirii comunei primitive pe teritoriul țării noastre, b) Vechimea, continuitatea vieții omenești, periodizarea orînduirii comunei primitive pe teritoriul patriei noastre (paleoliticul, mezoliticul, neoliticul), c) Viața economică: unelte; folosirea focului, locuințele, începutul agriculturii; prima diviziune socială a muncii, d) Viața socială: hoarda primitivă, organizarea gentilică (matriarhatul, patriarhatul), e) Arta primitivă; primele manifestări religioase, f) Descoperirile arheologice.

2. Dezvoltarea comunei primitive în epoca metalelor; geto-dacii: a) Periodizarea epocii metalelor pe teritoriul Republicii Populare Române (bronzul și fierul); dezvoltarea forțelor de producție; a doua mare diviziune socială a muncii; descoperirile arheologice, b) Cele mai vechi populații cunoscute pe teritoriul patriei noastre (tracii; geto-dacii), c) Geto-dacii și felul lor de viață; ocupațiile, așezările și portul lor; organizarea socială, legăturile cu coloniile grecești, cu scitii și cu celții, d) Descompunerea comunei primitive pe teritoriul patriei noastre; apariția uniunilor de triburi în Dacia.

ORINDUIREA SCLAVAGISTĂ

Orinduirea sclavagistă pe teritoriul Republicii Populare Române (sec. I î.e.n. — sec. IV e.n.).

1. Formarea statului dac. Cucerirea Daciei de către romani: a) Trăsăturile caracteristice

ale orînduirii sclavagiste pe teritoriul țării noastre, b) Statul sclavagist începător în timpul lui Burebista. Statul sclavagist dac în timpul lui Decebal; organizarea socială (clasele sociale, sclavia în Dacia preromană — caracterul ei patriarhal); organizarea militară a geto-dacilor, c) Cucerirea Daciei de către romani. Cauzele și caracterul războaielor daco-romane. Organizarea apărării Daciei de către Decebal; primul și al doilea război dacic; eroismul poporului dac în luptele pentru apărarea patriei; cauzele înfringerii dacilor; transformarea unei mari părți din Dacia în provincie romană. Combaterea falselor teorii despre „nimicirea” dacilor.

2. Dacia în timpul stăpînirii romane: a) Hotarele; populația, colonizarea romană. Organizarea administrativă a Daciei romane. Situația teritoriilor neocupate de romani. Influența romană în afara provinciei, b) Dezvoltarea social-economică; întărirea economiei sclavagiste; principalele orașe și drumuri; clasele sociale; ascuțirea luptei de clasă, c) Cultura în timpul stăpînirii romane în Dacia; răspîndirea limbii și scrierii latine; construcțiile romane; procesul de romanizare în Dacia, d) Retragerea stăpînirii romane din Dacia, împlinirea luptei de clasă cu atacurile dacilor liberi și ale popoarelor migratoare împotriva stăpînirii romane; retragerea aureliană — expresie a procesului descompunerii orînduirii sclavagiste și a decăderii imperiului sclavagist roman; apariția colonatului în Dacia și combaterea falselor teorii despre așa-zisa „golire” de populație a Daciei.

PERIOADA DE TRECERE LA FEUDALISM (sec. IV — sec. X e.n.)

Formarea poporului și a limbii române

1) Situația daco-romanilor în timpul migrației popoarelor. Situația social-economică în Dacia la începutul mării migrații; descompunerea societății sclavagiste; obștea sătească și importanța sa; trecerea la feudalism pe teritoriul patriei noastre.

2. Încheierea procesului de formare a poporului român și a limbii române: a) Condițiile istorice și locul în care s-au format poporul român și limba română; procesul de contopire între daci și romani; asimilarea slavilor de către daco-romani, b) Încheierea procesului de formare a poporului român în ultimele secole ale mileniului I e.n. pe teritoriul de astăzi al țării noastre, ca rezultat al romanizării populației dacice și al asimilării slavilor și altor populații, c) Formarea limbii române; caracterul latin al limbii române oglindit în gramatică și lexic; influența slavă, d) Caracterul romanic al poporului român și al limbii române; continuitatea și unitatea istorică a poporului român pe teritoriul Republicii Populare Române.

ORINDUIREA FEUDALĂ

I. Feudalismul timpuriu și formarea statelor feudale românești (sec. X—XIV)

1. Feudalismul timpuriu pe teritoriul patriei noastre în sec. X—XIV. Situația politică; primele formațiuni statale românești — cnezatele și voievodatele din Transilvania, Cîmpia Munteană, Moldova și Dobrogea.

2. Formarea și dezvoltarea voievodatului Transilvaniei în sec. X—XIV: a) Cucerirea treptată a cnezatelor și voievodatelor românești din Transilvania de către statul feudal timpuriu maghiar sec. XI—XIII, lupta eroică a poporului român din Transilvania pentru apărarea libertății sale, b) Constituirea voievodatului Transilvaniei. Colonizarea securilor și a sașilor; scopul colonizării lor. Întărirea procesului de feudalizare; accentuarea tendinței de autonomie a voievodatului Transilvaniei, c) Năvălirea tătarilor și urmările ei pe teritoriul patriei noastre.

3. Formarea statelor feudale independente: Țara Românească și Moldova: a) Condițiile istorice interne și externe în care s-au format statele feudale românești la începutul secolului al XIV-lea b). Formarea statului feudal independent Țara Românească, unificarea cnezatelor și voievodatelor din sudul Carpaților (Basarab I); tendința de dominație a statului feudal ungar; victoria de la Posada; cucerirea independentă a Țării Românești; consolidarea Țării Românești după întemeiere, c) Formarea statului feudal independent Moldova; dominația feudală ungară și tendința de dominație a statului feudal polon în Moldova; cucerirea independentă a Moldovei; împlinirea luptei feudale moldovene și maramureșeni împotriva dominației statului feudal ungar (Bogdan I); consolidarea Moldovei după întemeiere, d) Caracterul intern al procesului de formare a Țării Românești și a Moldovei; rolul hotărîtor al forțelor populare locale; caracterul neștiințific al teoriei „descălecătului”, e) Însemnătatea istorică a formării statelor feudale românești.

II. Feudalismul dezvoltat pe teritoriul României (sfîrșitul sec. XIV — mijlocul sec. XVIII)

1. Societatea feudală pe teritoriul patriei noastre la sfîrșitul sec. XIV și în sec. XV: a) Dezvoltarea economică: agricultura; meșteșugurile; dezvoltarea tîrgurilor și orașelor feudale; dezvoltarea schimbului; drumurile; lărgirea treptată a legăturilor economice dintre cele trei țări române; legăturile comer-

ciale cu alte țări, b) Viața socială; clasele sociale; accentuarea exploatării feudale; renta feudală — lege fundamentală a feudalismului; întărirea clasei feudale; ascuțirea luptei de clasă, c) Consolidarea statului feudal în cele trei țări române; organizarea politică și administrativă a țărilor române; rolul statului feudal și al bisericii în consolidarea societății feudale pe teritoriul patriei noastre.

2. Situația politică a Țării Românești și a Moldovei în timpul lui Mircea cel Bătrîn și Alexandru cel Bun; începutul luptei de apărare împotriva invaziei turcești: a) Începutul luptelor de apărare împotriva turcilor sub conducerea lui Mircea cel Bătrîn; însemnătatea victoriei de la Rovine; rolul hotărîtor al forțelor populare în apărarea independenței, Alianța cu Ungaria și participarea țărilor române la lupta de la Nicopole. Ajutorul acordat de moldoveni poporului polon împotriva copleșirii teutone, b) Luptele feudale interne și slăbirea puterii centrale; fărâmițarea feudală; începutul regimului tributar în Țara Românească și Moldova, caracterul său, menținerea independenței.

3. Răscoala populară de la Bobilna: a) Mișcările sociale premergătoare răscoalei de la Bobilna, b) Cauzele răscoalei; înrăutățirea situației maselor țărănești și orășenești, ca urmare a înăstririi exploatării feudale și a dominației bisericii catolice; influența războiului țărănesc husit, c) Forțele sociale participante; desfășurarea răscoalei; lupta comună a țăranilor iobagi români și unguri; trădarea micii nobilimi; „Unio trium nationum” și caracterul său reacționar și de clasă; înăbușirea răscoalei, d) Însemnătatea și urmările răscoalei de la Bobilna.

4. Lupta pentru independență la mijlocul sec. XV: a) Lupta antiotomană sub conducerea lui Iancu de Hunedoara. Organizarea luptei comune antiotomane a românilor, ungarilor și sîrbilor; primele victorii împotriva turcilor; lupta de la Varna; victoria de la Belgrad; rolul hotărîtor al maselor în cucerirea victoriilor antiotomane; legăturile politice între cele trei țări române. Personalitatea lui Iancu de Hunedoara, b) Consolidarea Țării Românești și lupta pentru independență în timpul lui Vlad Tepeș. Tendința de centralizare a statului; legăturile cu Ștefan cel Mare și Matei Corvin; războiul antiotoman condus de Vlad Tepeș; eroismul maselor populare; trădarea mării boierimi; însemnătatea și urmările războiului.

5. Dezvoltarea Moldovei în timpul lui Ștefan cel Mare: a) Situația internațională a celor trei țări române în a doua jumătate a sec. XV, b) Consolidarea Moldovei în a doua jumătate a secolului al XV-lea; principalele transformări social-economice; baza socială a domniei lui Ștefan cel Mare; lupta împotriva mării boierimi pentru consolidarea puterii de stat, c) Politică externă a Moldovei în timpul lui Ștefan cel Mare; conflictul cu regatul feudal maghiar (lupta de la Baia), Posesiunile Moldovei în Transilvania în timpul lui Ștefan cel Mare; importanța luptei lui Ștefan pentru crearea frontului comun antiotoman, d) Războaiele de apărare conduse de Ștefan cel Mare; politica de tragere a Țării Românești în lupta antiotomană; însemnătatea victoriei de la Vaslui; marea invazie turcească în anul 1476 și eșecul ei; colaborarea militară dintre moldoveni și transilvăneni; rolul hotărîtor al maselor populare în apărarea independentă a Moldovei; K. Marx despre luptele antiotomane ale moldovenilor în timpul lui Ștefan cel Mare; refacerea țării, stringerea legăturilor cu Polonia și Ungaria; pierderea Chiliei și Cetății Albe; trădarea mării boierimi; condițiile și însemnătatea păcii din anul 1487, e) Consolidarea situației internaționale a Moldovei; însemnătatea domniei lui Ștefan cel Mare.

6. Războiul țărănesc condus de Gheorghe Doja; cauzele și izbucnirea războiului țărănesc; desfășurarea lui în Transilvania; forțele sociale participante; lupta comună a iobagilor români și unguri; Engels despre războiul țărănesc condus de Gheorghe Doja; cauzele înfringerii; urmările și însemnătatea războiului țărănesc.

7. Dezvoltarea țărilor române în sec. XVI; lupta împotriva jugului otoman: a) Transilvania principat autonom, tributar turcilor, lupta dintre Imperiul Otoman și Imperiul Romano-German pentru stăpînirea Transilvaniei, b) Căderea Țării Românești și a Moldovei sub dominația otomană. Creșterea tributului; începutul monopolului turcesc, c) Lupta pentru independență sub conducerea lui Radu de la Afumați, Petru Rareș și Ion Vodă; rolul maselor populare în lupta antiotomană; alianța cu cazacii; poziția trădătoare de clasă a mării boierimi; însemnătatea luptelor pentru înălțarea jugului turcesc.

8. Țările române în timpul lui Mihai Viteazul. A. Războiul de eliberare de sub dominația otomană condus de Mihai Viteazul: a) Situația internațională la sfîrșitul secolului XVI; lupta popoarelor din sud-estul Europei împotriva jugului turcesc; alianța europeană antiotomană; rolul țărilor române în lupta împotriva copleșirii turcești, b) Începutul domniei lui Mihai Viteazul; războiul de eliberare de sub jugul turcesc; organizarea armatei; alianța antiotomană cu Moldova și Transilvania; răscoala antiotomană, incursiunile în sudul Dunării; sprijinirea luptei de eliberare a popoarelor balcanice; tratatul de alianță cu Transilvania; lupta de la Călugăreni; alun-

garea turcilor; răsunetul și însemnătatea victoriei Țării Românești în războiul împotriva jugului otoman, c) Refacerea și consolidarea Țării Românești după cucerirea independenței.

B. Unirea țărilor române sub conducerea lui Mihai Viteazul: a) Necesitatea continuării luptei comune antiotomane a celor trei țări române, b) Unirea celor trei țări române; cucerirea Transilvaniei; alipirea Moldovei; unirea celor trei țări române sub conducerea lui Mihai Viteazul, c) Politică socială a lui Mihai Viteazul („Legătura” lui Mihai — desăvîșirea procesului de serbire a țăranilor, întărirea mării boierimi); frământările sociale, d) Însemnătatea domniei lui Mihai Viteazul, exponent al forțelor antiotomane din sud-estul Europei.

9. Dezvoltarea țărilor române în sec. XVII și începutul secolului al XVIII: a) Situația internațională; campaniile turcești în Europa Centrală și Polonia; expansiunea Austriei în sud-estul Europei; ridicarea Rusiei; începutul decăderii Imperiului Otoman, b) Situația economică și socială: intensificarea exploatării otomane; dezvoltarea agriculturii, atelierele meșteșugărești; breslele; creșterea producției de mărfuri și a comerțului; înrăutățirea situației maselor și ascuțirea luptei de clasă, c) Situația politică: dominația otomană asupra celor trei țări române în condițiile menținerii autonomiei lor; continuarea războiului antiotoman și a politicii de unificare a celor trei țări române (Radu Șerban, Radu Mișnea), d) Consolidarea puterii domnești în timpul lui Matei Basarab și Vasile Lupu; conflictul dintre Moldova și Țara Românească; mișcarea populară din 1655; lupta dusă împotriva turcilor sub conducerea lui Mișnea al III-lea în alianță cu Gh. Rakoczy II, e) Întărirea regimului nobiliar în Țara Românească și Moldova; luptele dintre grupările boieresti; dezvoltarea Țării Românești în timpul lui Constantin Brîncoveanu; Moldova la sfîrșitul secolului XVII și începutul secolului XVIII; domnia lui Dimitrie Cantemir; războiul ruso-turc și alianța cu Rusia; sfîrșitul domniilor pămîntene; instaurarea regimului turco-fanariot, f) Cucerirea Transilvaniei de către habsburgi; reorganizarea Transilvaniei — diploma leopoldină; unirea cu Roma (caracterul și consecințele ei); accentuarea asupririi maselor în condițiile jugului feudal habsburgic; lupta de eliberare de sub jugul habsburgic; participarea iobagilor români la războiului curuților condus de Francisc Rakoczy.

10. Dezvoltarea țărilor române în prima jumătate a sec. XVIII: a) Dezvoltarea social-economică; dezvoltarea pieței interne; manufacturile de stat în Transilvania și Banat; dezvoltarea comerțului; lărgirea economiei de marfă-bani; dezvoltarea orașelor; legăturile economice dintre cele trei țări române; colonizarea șvabilor; întărirea monopolului și jafului turcesc în condițiile regimului turco-fanariot; înăsprirea fiscalității; creșterea obligațiilor țăranimii; situația grea a lucrătorilor din mine și manufacturi, b) Dezvoltarea politică; sfîrșirea autonomiei Țării Românești și Moldovei în condițiile regimului turco-fanariot; desființarea armatei permanente; ocupația austriacă în Oltenia și Banat; absolutismul habsburgic în Transilvania în timpul Mariei Tereza; regimurile grănicerești; lupta împotriva jugului străin în cele trei țări române.

III. Descompunerea feudalismului și formarea relațiilor capitaliste în țările române (mijlocul sec. XVIII — mijlocul sec. XIX)

1. Dezvoltarea țărilor române de la mijlocul secolului al XVIII-lea pînă la începutul sec. al XIX-lea: a) Situația internațională; războaiele ruso-turce; pacea de la Kuciuk-Kainargi; revoluția burgheză din Franța și importanța ei, b) Situația economică a celor trei țări române; creșterea elementelor capitaliste în economia Transilvaniei; reformele din timpul lui Constantin Mavrocordat; dezvoltarea meșteșugurilor, a manufacturilor și a comerțului; apariția muncii salariate și începutul formării burgheziei, c) Ascuțirea luptei de clasă; mișcările țăranilor și lucrătorilor; principalele răscoale pînă la 1784.

2. Răscoala iobagilor din Transilvania condusă de Horia, Cloșca și Crișan: a) Cauzele răscoalei; pregătirea ei, b) Desfășurarea răscoalei; lupta comună a iobagilor români și unguri; ultimatumul dat de Horia; armistițiile cu nobilii; intervenția armatei imperiale și înăbușirea răscoalei, c) Însemnătatea și ecoul internațional al mării răscoale populare conduse de Horia, Cloșca și Crișan, d) Urmările răscoalei; intensificarea luptelor sociale și politice din Transilvania; mișcarea națională condusă de burghazia română (Supplex libellus Valachorum).

3. Răscoala populară condusă de Tudor Vladimirescu — prolog al revoluției din 1848: a) Cauzele răscoalei; ascuțirea contradicțiilor sociale; influența mișcărilor revoluționare din Europa; Eteria. Caracterul antifeudal și antiotoman al răscoalei de la 1821, b) Tudor Vladimirescu — exponent al poporului răscolat, c) Programul și desfășurarea răscoalei; forțele sociale participante; proclamarea de la Padeș; ridicarea maselor din Oltenia; rolul pandurilor în răscoală; sosirea la București; încercările boierilor de a înăbuși răscoală; proclamațiile lui Tudor către țară; mișcarea eteristă în țările române; uneltirea; reacțiunea

(Continuare în pag. 7-a)

interne și internaționale; dezbinarea forțelor revoluționare; intervenția turoilor; uciderea lui Tudor Vladimirescu. d) Cauzele înfringerii răscoalei. e) Insemnătatea și urmările marilor răscoale populare conduse de Tudor Vladimirescu; eoul răscoalei în Transilvania și Moldova.

4. Țările române în perioada premergătoare revoluției din 1848: a) Ocupația turcească în principate; convenția de la Akerman; numirea domnilor pămînteni; constituția cărvunilor și conținutul ei progresist. b) Războiul ruso-turc din anii 1828-1829; prevederile păcii de la Adrianopole și importanța ei pentru dezvoltarea Țării Românești și Moldovei. c) Regulamentele organice; principalele prevederi social-economice și politice; Marx despre Regulamentul organic. d) Dezvoltarea socio-economică a țărilor române până la 1848; creșterea producției de mărfuri și a comerțului; desființarea sistemului breslelor; lărgirea pieței interne; dezvoltarea porturilor și orașelor; căile de comunicație; relațiile economice cu țările străine; accentuarea exploatării țărănilor și a lucrătorilor din manufacturi; întărirea burgheziei. e) Mișcările revoluționare premergătoare revoluției din 1848; Moldova 1839; Țara Românească 1840; mișcările țărănești din Munții Apuseni; societățile revoluționare din țările române „Frăția”, „Asociația patriotică”.

ORÎNDUIREA CAPITALISTĂ

I. Revoluția burghezo-democratică din 1848 în țările române.

1. Situația țărilor române în ajunul revoluției. Mișcarea revoluționară din Moldova: a) Situația internațională la mijlocul sec. XIX; anul revoluționar 1848 în Europa. b) Întărirea luptei maselor și a burgheziei împotriva cauzelor feudale și a aspirării naționale; cauzele generale ale revoluției de la 1848 din țările române. c) Mișcarea revoluționară din Moldova; cauzele ei; forțele sociale participante; adunarea de la Iași; caracterul limitat al mișcării din martie; frământările țărănești. d) Activitatea revoluționară după înăbușirea mișcării din martie; programul de la Brașov și „Dorințele partidei naționale din Moldova”.

2. Revoluția burghezo-democratică din Țara Românească: a) Cauzele revoluției, pregătirea ei; legăturile revoluționarilor munteni cu revoluționarii din Moldova, Transilvania și cu mișcarea revoluționară din apusul Europei. b) Obiectivele revoluției; forțele sociale participante; programul revoluției și caracterul său. c) Desfășurarea revoluției; rolul hotărîtor al luptei maselor în instaurarea guvernului revoluționar; poziția înaintată a burgheziei radicale în frunte cu marele revoluționar-democrat Nicolae Bălcescu; complourile contrarevoluționare și înăbușirea lor ca urmare a acțiunii hotărîte a maselor populare; comisia proprietății, activitatea și lichidarea ei. d) Înăbușirea revoluției; ucltirile reacțiunii interne și internaționale; lupta eroică din Dealul Spirii; dispariția Țării Românești de către trupele străine; convenția de la Balta Lîman.

3. Revoluția burghezo-democratică din Transilvania. a) Situația imperiului habsburgic în 1848; izbucnirea revoluției la Viena și la Pesta. b) Cauzele revoluției din Transilvania; programul revoluției; caracterul ei burghezo-democratic. c) Desfășurarea revoluției din Transilvania; hotărîrile nejuste ale dietelor nobiliare de la Pojona și de la Cluj; ucltirile reacționale ale curții imperiale; caracterul progresist al luptei românilor pentru rezolvarea problemelor sociale; lupta moților sub conducerea lui Avram Iancu pentru lichidarea dominației nobililor; participarea iobagilor români la revoluția din Ungaria și a iobagilor unguri la lupta antifeudală a țărănilor români; lupta lui N. Bălcescu, Eftimie Murgu, M. Tancsics, pentru unirea forțelor revoluționare române și maghiare. Proiectul de paclificare. d) Cauzele principale ale înfringerii revoluției; nerezolvarea problemei agrare și nerezolvarea democratică a problemei naționale; ucltirile curții imperiale pentru dezbinarea forțelor revoluționare; intervenția armatei țariste. e) Insemnătatea istorică a revoluției de la 1848 din cele trei țări române; urmările și învățămintele ei.

II. Formarea statului național român și cucerirea independenței de stat a României.

1. Unirea Moldovei cu Țara Românească — formarea statului național român: a) Dezvoltarea economică și politică a Moldovei și Țării Românești între anii 1848 — 1859; intensificarea luptei populare pentru înlăturarea unirii și pentru înlăturarea jugului străin. b) Războiul Crimeii; Congresul de la Paris (1856); atitudinea marilor puteri față de problema unirii Moldovei cu Țara Românească. c) Înlăturarea unirii; forțele sociale unioniste; lupta partidei naționale; divanurile ad-hoc (caracterul și însemnătatea hotărîrilor adoptate). Convenția de la Paris; adunările electice; dubla alegere a lui Alexandru Ion Cuza; rolul luptei maselor populare în înlăturarea unirii. d) Insemnătatea formării statului național român.

2. Dezvoltarea României între anii 1859—1866; reformele din timpul lui Alexandru Ion Cuza: a) Lupta pentru desăvîrșirea unirii. b) Caracterul burghez și însemnătatea reformelor înlăptuite în timpul domniei lui Alexandru Ion Cuza (secularizarea averilor mînăstirești; legea rurală; legea pentru instrucțiunea

publică etc.), importanța luptei maselor populare pentru înlăturarea reformelor; poziția înaintată a lui Cuza și Kogălniceanu. c) Politica externă; slăbirea dependenței față de imperiul otoman; legăturile cu Transilvania, relațiile cu țările străine. d) Detronarea lui Cuza de către coaliția reacționară.

3. Dezvoltarea României între anii 1866—1877. Războiul pentru independența de stat a României: a) Situația economică; dezvoltarea producției, a mijloacelor de transport; dezvoltarea capitalismului după 1864; menținerea unor puternice rămășițe feudale în agricultură; convenția comercială cu Austro-Ungaria; pătrunderea capitalului străin în economie. b) Viața politică: caracteristicile regimului burghezo-moșieresc; instaurarea regimului burghezo-moșieresc; dinastia de Hohenzollern — expresie și instrument al regimului burghezo-moșieresc; Constituția; formarea partidelor politice ale burgheziei și moșierimii; formarea clasei muncitoare și începutul mișcării muncitorești; situația grea a țărănimii. c) Împlinirea luptei maselor pentru înlăturarea jugului otoman cu lupta pentru revendicările social-politice; poziția claselor sociale în problema cuceririi independenței de stat. Agravarea crizei din Balcani; atitudinea marilor puteri față de problema constituirii statelor naționale în Peninsula Balcanică; izbucnirea războiului ruso-turc. Convenția româno-rusă; proclamarea independenței de stat a României — 9 mai 1877. d) Desfășurarea războiului; principalele lupte (Grivița, Plevna, Rahova, Smirdan); frăția de arme româno-rusă; contribuția României la înfringerea Turciei și la eliberarea popoarelor balcanice. e) Încheierea păcii; hotărîrile de la San-Stefano și ale Congresului de la Berlin: însemnătatea cuceririi independenței de stat a României; rolul hotărîtor al maselor populare în cucerirea independenței de stat.

III. Dezvoltarea Transilvaniei între anii 1849—1909: a) Reinstaurarea regimului absolutist habsburgic după înlăturarea revoluției burghezo-democratice; asuprirea socială și națională; mișcările antihabsburgice; regimul „liberal”; dualismul austro-ungar. b) Dezvoltarea economică; patentele din anii 1853 și 1854, care au consfințit desființarea serbiei obținute în timpul revoluției din 1848—1849; dezvoltarea industriei, a mijloacelor de transport și a sistemului bancar; concurența austriacă; dominația capitalului austro-ungar; menținerea Transilvaniei în stare de înapoiere față de restul imperiului. c) Situația social-politică: nerezolvarea problemei agrare în Transilvania ca urmare a constituirii regimului burghezo-moșieresc; stratificarea socio-economică a sa; formarea proletariatului industrial modern; înrăutățirea situației maselor în condițiile împlinirii exploatării sociale cu asuprirea națională; întărirea burgheziei române, săsești și maghiare; preponderanța economică și politică a moșierimii maghiare. d) Lupta maselor populare și a burgheziei române împotriva asupriii naționale; conținutul reacționar al „legii naționalităților”; partidul național român; accentuarea tendinței de unire cu România.

IV. Dezvoltarea economico-socială și politică a României între anii 1878—1900: a) Dezvoltarea economică; creșterea relativă a ritmului dezvoltării capitalismului; dezvoltarea industriei și caracterul său unilateral; dezvoltarea agriculturii; lărgirea circulației mărfurilor și a transporturilor; regimul protecționist; războiul vamal cu Austro-Ungaria; creșterea comerțului exterior. b) Dezvoltarea social-politică; intensificarea exploatării proletariatului; accentuarea stratificării socio-economice la sate; ascuțirea luptei de clasă (răscoala din 1888). c) Politica externă; întărirea dependenței față de marile puteri capitaliste (aderarea României la tripla alianță); relațiile cu țările vecine. d) Dezvoltarea mișcării muncitorești la sfîrșitul sec. al XIX-lea; începutul răspîndirii marxismului în România; formarea conștiinței de clasă a proletariatului; aderarea cercurilor muncitorești la Internaționala a II-a; crearea P.S.D.M.R. și activitatea sa.

V. România între anii 1900—1914

1. Situația socio-economică și politică. a) Situația economică și politică: trecerea capitalismului în stadiul imperialist în România; dezvoltarea industriei — trăsăturile sale specifice; agricultura, volul ei dominant în economia țării; dezvoltarea sistemului bancar; întărirea legăturilor economice cu Transilvania; lupta dintre trusturile străine pentru subordonarea economiei românești. b) Dezvoltarea mișcării muncitorești între anii 1900—1907; avîntul mișcării muncitorești între 1905—1907; eoul revoluției burghezo-democratice ruse din 1905—1907; crearea sindicatelor; activitatea muncitorilor revoluționari în frunte cu I. C. Frimu și Ștefan Gheorghiu; înființarea Uniunii Socialiste din România (1907).

2. Răscoala țărănilor din 1907. a) Cauzele răscoalei; exploatarea singeroasă a țărănimii; nedreapta împărțire a pămîntului; lipsa de drepturi a țărănimii; abuzurile trusturilor arendașești; creșterea rentei pămîntului și a dîncirea mizeriei țărănimii la începutul sec. XX; ascuțirea contradicțiilor de clasă la sate; b) Desfășurarea răscoalei: izbucnirea și estinderea răscoalei în Moldova; fraternizarea spontană a muncitorilor cu țărăni la Pașcani și Galați; criza politică din țară (întelegerea reacționară de clasă dintre partidele conser-

vator și liberal împotriva țărănimii răscolite); desfășurarea răscoalei în Muntenia și Oltenia; eroismul țărănilor; reprimarea singeroasă a răscoalei de către regimul burghezo-moșieresc. c) Eoul internațional și însemnătatea marilor răscoale țărănești din 1907; învățămintele ei. d) Legislația agrară burghezo-moșierască după 1907; caracterul ei limitat.

3. Mișcarea muncitorească între anii 1907—1914; România și războaiele balcanice: a) Atitudinea mișcării muncitorești față de răscoala din 1907; sprijinirea răscoalelor de către elementele revoluționare din mișcarea muncitorească; poziția trădătoare a elementelor oportuniste. b) Dezvoltarea mișcării muncitorești între 1910—1914: întărirea spiritului de luptă al clasei muncitoare; reconstituirea Partidului Social Democrat din România (1910); legăturile cu mișcarea muncitorească internațională. c) România și războaiele balcanice: cauzele și caracterul lor; neutralitatea României în timpul primului război balcanic; intervenția României în al doilea război balcanic; pacea de la București; d) Ascuțirea la maximum a contradicțiilor capitaliste; ajutorul primului război mondial.

VI. Dezvoltarea Transilvaniei între 1900—1914: a) Situația economică: dezvoltarea industriei; regimul protecționist; apariția capitalului monopolist; pătrunderea capitalului apusean; urmările concurenței austriece și ale războiului vamal dintre Austro-Ungaria și România; accentuarea dezvoltării intensive a agriculturii; ruina micilor gospodării țărănești. b) Viața social-politică; întărirea exploatării în condițiile trecerii la imperialism; accentuarea stratificării țărănimii; puternica emigrare a țărănilor din Transilvania; lipsa de drepturi politice a muncitorilor și țărănilor; concurența economică dintre burgheziile naționale. Subordonarea Transilvaniei față de interesele imperialismului austro-ungar și german; relațiile cu România. c) Dezvoltarea mișcării muncitorești: răspîndirea marxismului și creșterea conștiinței de clasă a muncitorimii; intensificarea mișcării greviste; formarea sindicatelor; presa muncitorească; constituirea secției române a P.S.D. din Ungaria; întărirea luptei de clasă în Transilvania; influența primei revoluții burghezo-democratice din Rusia; eoul răscoalei din 1907. d) Întărirea luptei maselor populare împotriva asupriii naționale și pentru unire cu România. Sprijinirea acestei lupte de către opinia publică progresistă din România.

VII. România în timpul primului război mondial: a) Situația internațională în preajma primului război mondial; caracterul imperialist al primului război mondial. Poziția aripei internaționaliste a mișcării muncitorești în frunte cu V. I. Lenin față de războiul imperialist (Conferința de la Zimmerwald și Kienthal). b) România în primii doi ani ai războiului imperialist; lupta celor două tabere imperialiste pentru atragerea României în război; „neutralitatea armată”; aderarea P.S.D. din România la mișcarea de la Zimmerwald; lupta clasei muncitoare împotriva războiului imperialist. Demonstrația eroică de la Galați din 13 iunie 1916. c) Intrarea României în războiul mondial imperialist; intrarea armatei române în Transilvania; contraofensiva trupelor Puterilor Centrale; retragerea în Moldova; situația grea a maselor populare pe teritoriul ocupat și în Moldova. d) Lupta maselor populare împotriva războiului imperialist. e) Refacerea armatei române; marile bătălii din Moldova.

VIII. România în anii 1917—1918; Unirea Transilvaniei cu România: a) Influența Marii Revoluții Socialiste din Octombrie asupra mișcării muncitorești din țara noastră; Ampluarea luptelor revoluționare din anul 1917 în țara noastră. b) Încheierea păcii separate dintre România și Germania (caracterul ei înrobitor); reluarea operațiunilor militare alături de Antantă; sfîrșitul războiului. c) Unirea Transilvaniei cu România — încheierea procesului de formare a statului național român.

IX. Dezvoltarea României între 1918—1944.

1. România la sfîrșitul primului război mondial: a) Situația internațională: influența Marii Revoluții Socialiste din Octombrie asupra mișcării muncitorești internaționale; crearea Internaționala a III-a; intervenția imperialistă împotriva statului sovietic; lupta eroică a poporului rus pentru apărarea patriei socialiste; lupta proletariatului internațional pentru apărarea revoluționară a Rusiei Sovietice și a Republicii Sovietice Ungare; manifestările de solidaritate ale proletariatului din țara noastră cu Rusia Sovietică și cu revoluția socialistă din Ungaria; sfîrșitul primului război mondial; încheierea tratatelor de pace. b) Situația economico-socială a României la sfîrșitul războiului imperialist; situația grea a maselor populare și criza economică din România; accentuarea acaparării bogățiilor țării noastre de către imperialiștii apuseni. c) Situația politică; criza politică a regimului reacționar burghezo-moșieresc; manevrele politice ale reacțiunii burghezo-moșierești, pentru a împiedica alianța revoluționară a proletariatului cu țărănimia; reforma agrară din 1921; caracterul de clasă al reformei. d) Politica externă.

2. Creșterea avîntului revoluționar în România. Crearea Partidului Comunist din România: a) Creșterea luptelor muncitorești în anul 1918; greva tipografilor și masacrul din 13 decembrie 1918. Intensificarea luptei aripei de stînga a partidului socialist în frunte cu grupurile comuniste pentru crearea unui partid marxist-leninist și pentru afilierea la Internaționala a III-a; traducerea și răspîndirea unor lucrări ale lui V. I. Lenin. Apariția revistei „Lupta de clasă”. b) Greva generală din octombrie 1920 — culminarea luptelor muncitorești din anii 1919—1920; desfășurarea grevei generale; înfringerea ei; atitudinea trădătoare a elementelor oportuniste din conducerea partidului socialist; importanța și învățămintele grevei generale. c) Crearea Partidului Comunist din România; ascuțirea luptei politice și ideologice din partidul socialist; conferința pe țară a grupurilor comuniste din martie 1921; Congresul din 8—12 mai 1921. Importanța creării Partidului Comunist din România. Măsurile teroriste îndreptate împotriva mișcării muncitorești; procesul din Dealul Spirii. d) Lupta P.C.R. în condiții semilegale; Congresul al II-lea și importanța sa istorică; crearea organizației revoluționare a tineretului muncitor din România 1922.

3. România în perioada stabilizării vremelnice și parțiale a capitalismului (1923—1928). a) Situația internațională: stabilizarea trainică a Uniunii Sovietice și însemnătatea ei internațională; stabilizarea vremelnică și parțială în țările capitaliste. b) Stabilizarea vremelnică și parțială a capitalismului în România; refacerea și dezvoltarea industriei; intensificarea exploatării maselor și accentuarea dependenței față de capitalul străin; înapoierea economică a României. c) Viața politică; guvernarea liberală; Constituția din 1923 (caracterul ei reacționar și de clasă); ofensiva regimului burghezo-moșieresc împotriva maselor muncitoare. d) Lupta maselor populare sub conducerea P.C.R., pentru apărarea intereselor oamenilor muncii; lupta pentru transformarea sindicatelor în organizații revoluționare de clasă; demascarea politicii antidemocratice dusă de regimul burghezo-moșieresc; Congresul al III-lea al P.C.R.; organizațiile legale de masă create și conduse de P.C.R.

4. România în perioada crizei economice (1929—1933). Congresul al V-lea al P.C.R.; marile lupte muncitorești din anul 1933.

A. Criza economică din anii 1929—1933 în România: a) Situația internațională: succesele construcției socialiste în U.R.S.S. și importanța lor internațională; criza economică din țările capitaliste; pauperizarea maselor muncitoare și a popoarelor din colonii; instaurarea dictaturii fasciste în Germania; creșterea luptei revoluționare a maselor sub conducerea partidelor comuniste. b) Cauzele și particularitățile crizei economice în România; politica burgheziei și moșierimii pentru ieșirea din criză pe seama maselor muncitoare. c) Agravarea mizeriei maselor muncitoare; radicalizarea puternică a maselor exploatare. d) Viața politică; accentuarea caracterului reacționar și antinațional al politicii regimului burghezo-moșieresc; guvernarea național-țărănistă; întărirea rolului monarhiei; crearea și folosirea organizațiilor fasciste ca instrument al clasei dominante și al imperialismului străin.

B. Lupta clasei muncitoare sub conducerea P.C.R. pentru ieșirea revoluționară din criză; Congresul al V-lea al P.C.R.: a) Creșterea luptei revoluționare a maselor sub conducerea P.C.R.; congresul sindicatelor din 1929; luptele de la Lupeni și însemnătatea lor. b) Congresul al V-lea al Partidului Comunist din România; stabilirea principiilor organizatorice, ideologice, strategice și tactice ale partidului în lumina învățăturii marxist-leniniste; importanța istorică a Congresului al V-lea al P.C.R.

C. Eroicele lupte muncitorești din anul 1933, organizate și conduse de P.C.R. — moment de cotitură în istoria mișcării muncitorești din România: a) Creșterea luptelor muncitorești în anul 1932; Conferința pe țară din martie 1932 a muncitorilor cefești; Comitetul Central de acțiune pe țară al muncitorilor cefești în frunte cu tov. Gheorghe Gheorghiu-Dej — stat major al luptelor din 1933. b) Luptele muncitorilor cefești și petroliștii din ianuarie 1933; grevele demonstrative din 28-31 ianuarie 1933 ale cefeștilor de la Grivița; luptele muncitorilor petroliștii din Valea Prahovei. c) Luptele din februarie 1933; greva din 2 februarie 1933 și importanța sa. Grevele de solidaritate ale cefeștilor din Iași, Galați, Pașcani, Cluj și Constanța; măsurile de teroare ale guvernului național-țărănist; arestarea conducătorilor comunisti; marile acțiuni muncitorești din 15-16 februarie 1933 conduse de P.C.R. (formele noi de luptă și de organizare ale proletariatului); solidaritatea clasei muncitoare cu lupta muncitorilor cefești; reprimarea sălbatică a luptelor de la Grivița. d) Procesul conducătorilor luptelor muncitorești din anul 1933 în frunte cu tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Solidaritatea muncitorilor din țară și străinătate. e) Insemnătatea istorică și urmările marilor lupte ale muncitorilor cefești și petroliștii din 1933; însemnătatea internațională a luptelor din 1933.

5. România în perioada pregătirii celui de-al doilea război mondial și a creșterii pericolului fascist 1934—1940: a) Situația în-

ternațională; victoria construcției socialismului în U.R.S.S., însemnătatea ei internațională; situația țărilor capitaliste; intensificarea pregătirilor de război; începutul agresiunilor fasciste și politica de „neinterventie”. Lupta partidelor comuniste pentru crearea frontului popular antifascist. Izbucnirea celui de-al doilea război mondial. b) Situația social-economică a României între anii 1934—1940; relația înviorare a industriei și agriculturii ca urmare a creșterii producției de război și a intensificării exploatații oamenilor muncii; întărirea continuă a capitalului monopolist; ciocnirile dintre puterile imperialiste pentru dominația economică și politică asupra României. c) Situația politică în anii 1934—1938: restrângerea libertăților democratice ale maselor; încurajarea organizațiilor fasciste; politica de dezorientare și terorizare a maselor; rolul oligarhiei financiare în frunte cu regele Carol al II-lea; demascarea de către P.C.R. a politicii reacționare duse de virfurile burgheziei și moșierimii. d) Politica externă: reluarea relațiilor internaționale cu U.R.S.S. în condițiile creșterii prestigiului internațional al Uniunii Sovietice și ale luptei antifasciste a maselor; încheierea Pactului Înțelegerii Balcanice; împingerea României pradă expansiunii Germaniei hitleriste. e) Lupta P.C.R. pentru crearea Frontului Unic Muncitoresc și pentru crearea Frontului popular antifascist; lărgirea legăturilor P.C.R. cu masele (crearea și activitatea organizațiilor legale democratice); mișcările greviste și frământările țărănești; succesele mișcării antifasciste; participarea voluntarilor comuniști din România la lupta împotriva fascismului în Spania și Franța. f) Dictatura regală (1938—1940): lichidarea ultimelor libertăți democratice; creșterea influenței cercurilor progermane și profasciste; încheierea tratatului economic româno-german 1939; Dictatul de la Viena; înlăturarea dictaturii regale și instaurarea dictaturii militaro-fasciste. g) Lupta P.C.R. pentru demascarea dictaturii regale; mobilizarea maselor populare împotriva dictaturii de la Viena și împotriva dictaturii militaro-fasciste.

6. România în timpul dictaturii militaro-fasciste și al războiului antisovietic: a) Situația politică în anii 1941—1944; instaurarea dictaturii militaro-fasciste; prigoana sălbatică dezlănțuită împotriva forțelor patriotice, îndreptate împotriva comuniștilor; rebeliunea legionară; ocuparea centrelor vitale ale țării de către trupele hitleriste. b) Împingerea României în războiul criminal antisovietic; atacul criminal al coaliției fasciste împotriva U.R.S.S.; Marele Război pentru Apărarea Patriei dus de poporul sovietic, condus de P.C.U.S.; formarea coaliției antihitleriste; caracterul nedrept al războiului în care a fost împinsă România; pagubele materiale și morale provocate de război. c) Lupta maselor populare sub conducerea P.C.R. pentru răsturnarea dictaturii militaro-fasciste și pentru înțocmirea armelor împotriva Germaniei hitleriste; P.C.R. — organizatorul și conducătorul luptei poporului român împotriva dictaturii militaro-fasciste și a războiului criminal antisovietic; platforma P.C.R. din septembrie 1941; creșterea împotrivirii maselor populare față de războiul antisovietic; crearea Frontului patriotic antihitlerist sub conducerea P.C.R.; lupta eroică și jertfa adusă de comuniști în anii dictaturii militaro-fasciste.

X. Revoluția populară în țara noastră.

1. Insurecția armată din august 1944. Participarea României la războiul drept antihitlerist; a) Pregătirea insurecției armate din august 1944 inițiată, organizată și condusă de P.C.R.; condițiile istorice, interne și internaționale; elaborarea planului politic al insurecției armate de către P.C.R.; întărirea unității partidului; fărâșirea Frontului Unic Muncitoresc; intensificarea luptei formațiunilor patriotice; luptele de partizani; crearea Blocului Național Democrat; duplicata politică a partidelor burghezo-moșieresti și a monarhiei, evadarea din lagărul de la Tg. Jiu a unor cadre conducătoare ale partidului în frunte cu tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej. b) Înfăptuirea victorioasă a insurecției armate antifasciste; arestarea antonescienilor, ocuparea principalelor instituții publice; desfășurarea insurecției în țară, lupta formațiilor patriotice înarmate și a armatei române, sub conducerea P.C.R. pentru curățirea teritoriului patriei noastre de trupele hitleriste. c) Însemnătatea istorică a insurecției armate; doborârea dictaturii militaro-fasciste și salvarea țării de la dezastru; întorcerea armelor împotriva Germaniei hitleriste; insurecția armată — începutul revoluției populare, cotitura istorică de la regimul reacționar burghezo-moșieresc la regimul democrat-popular; importanța internațională a insurecției armate din august 1944. d) Participarea României la războiul antihitlerist; conducerea luptei antihitleriste a poporului român de către P.C.R.; patriotismul maselor populare; eliberarea nordului Transilvaniei; contribuția importantă a României la eliberarea Ungariei și Cehoslovaciei; eroismul armatei române; frația de arme româno-sovietică.

2. Lupta pentru instaurarea puterii democrat-populare în România; a) Caracterul unic al procesului revoluționar deschis de victoria insurecției armate din august 1944. b) Lupta revoluționară a maselor populare, condusă de P.C.R., pentru instaurarea puterii populare în România; refacerea mișcării sindicale, crearea Frontului Național Democrat; lupta pentru demascarea manevrelor reacțiunii și a politici antipopulare a partidelor burghezo-

moșieresti; intensificarea luptei maselor populare, sub conducerea P.C.R. pentru înfăptuirea revoluționară a reformei agrare; schimbarea raportului de forțe în favoarea forțelor democratice conduse de P.C.R.; instaurarea guvernului democrat Dr. Petru Groza. c) Regimul democrat-popular — rezultat al luptei revoluționare a maselor populare în frunte cu P.C.R. formă a dictaturii revoluționare-democrate a proletariatului și a țărănimii. d) Legiferarea reformei agrare de către puterea democrat-populară; caracterul revoluționar-democratic al reformei agrare din anul 1945; însemnătatea reformei agrare democratice.

3. Consolidarea regimului democrat-popular (1945—1947) — Conferința națională a P.C.R.; a) Situația internațională. b) Situația economică a României la sfârșitul celui de-al doilea război mondial; distrugerile provocate de război și ocupația hitleristă; sabotajul capitaliștilor; situația dezastruoasă a căilor ferate. c) Conferința Națională a Partidului Comunist Român; trasarea perspectivelor dezvoltării economice și politice a României democrat-populare; însemnătatea istorică a Conferinței Naționale a P.C.R. d) Lupta maselor populare sub conducerea P.C.R. pentru democratizarea țării; consolidarea Frontului Unic Muncitoresc; pedepsirea criminalilor de război; constituirea B.P.D.; victoria forțelor democratice și înfrângerea zdrobitoare a partidelor reacționare în alegerile democratice din anul 1946; zădărnicele încercări de reacțiunii interne și ale imperialiștilor străini de a răsturna guvernul democrat-popular. e) Lupta P.C.R. pentru refacerea și dezvoltarea economiei naționale; măsurile economice cu caracter anticapitalist; propunerile P.C.R. pentru consolidarea economiei naționale; reforma monetară din 1947. f) Consolidarea situației internaționale a României democrat-populare; încheierea tratatului de pace cu România.

ORINDUIREA SOCIALISTĂ

Construirea socialismului în patria noastră

Proclamarea Republicii Populare Române. a) Proclamarea R.P.R.; schimbarea raportului de clasă în favoarea forțelor revoluționare conduse de P.C.R.; demascarea și înlăturarea ultimilor reprezentanți ai burgheziei din guvern; doborârea monarhiei, ultimul stîlp al reacțiunii; proclamarea Republicii Populare Române. b) Instaurarea dictaturii proletarietului în țara noastră; crearea Republicii Populare Române — forma dictaturii proletarietului; începutul revoluției socialiste. c) Partidul Muncitoresc Român — forță politică conducătoare în R.P.R.; primul congres al P.M.R.; înfăptuirea unității politice, ideologice și organizatorice a clasei muncitoare pe baza principiilor marxist-leniniste. Însemnătatea istorică a creării P.M.R.; întărirea permanentă a partidului prin curățirea rândurilor sale; unitatea indisolubilă dintre partid și popor. d) Consolidarea Republicii Populare Române; schimbările survenite în viața socială și politică din România după instaurarea dictaturii proletarietului; Marea Adunare Națională a R.P.R., expresie a intereselor și voinței maselor populare; prima Constituție a R.P.R.; crearea sfaaturilor populare — organe locale ale puterii de stat.

NOȚIUNI

DE MARXISM-LENINISM

A. Din materia clasei a X-a

1. Criza generală a capitalismului. Ce este criza generală a capitalismului. Manifestările crizei generale a capitalismului în etapa actuală. Sistemul socialist mondial — factor hotărâtor al dezvoltării societății omenești.

2. Victoria socialismului în țara noastră. Congresul al III-lea al P.M.R. despre victoria socialismului în țara noastră. Succesele obținute de poporul nostru sub conducerea P.M.R. în domeniul industrializării socialiste. Dezvoltarea industriei în etapa desăvârșirii construcției socialiste. Politica P.M.R. de introducere a tehnicii noi în toate ramurile economiei și de aplicare în practică a cuceririlor științei moderne. Încheierea procesului de cooperativizare a agriculturii. Dezvoltarea multilaterală și intensivă a agriculturii socialiste. Clasele sociale existente în țara noastră în etapa actuală.

3. Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție — baza relațiilor de producție socialiste. Relațiile de producție în socialism. Superioritatea lor față de relațiile de producție capitaliste. Formarea proprietății socialiste. Cele două forme ale proprietății socialiste: proprietatea de stat și proprietatea cooperatistă. Asemănările și deosebirile dintre ele. Necesitatea întăririi permanente și a apărării proprietății socialiste.

4. Scopul producției sociale în socialism. Ridicarea continuă a bunăstării oamenilor muncii — scopul producției sociale în socialism. Preocuparea permanentă a partidului și guvernului pentru dezvoltarea continuă a producției socialiste în vederea creșterii nivelului de trai al celor ce muncesc.

5. Dezvoltarea planică proporțională a economiei naționale. Legea dezvoltării planice proporționale a economiei naționale, lege economică a socialismului. Caracterul științific al politicii partidului nostru în planificarea economiei naționale. Conducerea planificată a economiei naționale, atribut esențial al suveranității statului socialist. Planul de stat principal instrument în realizarea obiectivelor politice și social-economice, în stabilirea direcțiilor și ritmului de dezvoltare a economiei na-

ționale, în stabilirea proporțiilor fundamentale și a măsurilor pentru ridicarea nivelului material și cultural al poporului.

6. Munca socială și productivitatea muncii în socialism. Caracterul muncii în socialism. Noua atitudine față de muncă. Dreptul la muncă și îndatorirea de a munci. Disciplina socialistă a muncii. Ce se înțelege prin productivitatea muncii și care sînt cauzele de creștere a acesteia în socialism. Progresul tehnic — factor de bază al sporirii productivității muncii.

7. Salariul în socialism. Formele salarizării în socialism. Congresul al III-lea al P.M.R. despre creșterea salariului real al muncitorilor, inginerilor, tehnicienilor, funcționarilor și a veniturilor reale ale țăranilor.

8. Sistemul economic socialist mondial. Apariția și dezvoltarea sistemului socialist mondial. Trăsăturile fundamentale ale sistemului economic mondial socialist. Principiile care stau la baza relațiilor de tip nou dintre țările socialiste. Rezultatele obținute de țările sistemului socialist mondial în domeniul economiei, științei și culturii. Ritmul rapid de dezvoltare a economiei și culturii țărilor socialiste.

B. Din materia clasei a XI-a

1. Problema fundamentală a filozofiei. Problema fundamentală a filozofiei. Materialismul și idealismul, două linii fundamentale opuse în filozofie.

2. Materialitatea lumii. Caracterul material al lumii. Definiția marxist-leninistă a materiei și însemnătatea ei.

3. Învățătura marxist-leninistă despre partidul revoluționar al clasei muncitoare. Necesitatea creării partidului marxist-leninist al clasei muncitoare. Rolul partidului clasei muncitoare în organizarea și conducerea luptei clasei muncitoare pentru răsturnarea capitalismului și fărâșirea societății comuniste. Centralismul democratic, principiu fundamental de organizare a partidului clasei muncitoare. Partidul Muncitoresc Român, partid marxist-leninist, forța conducătoare a poporului în opera de construire a socialismului în patria noastră.

4. Învățătura marxist-leninistă despre revoluția socială. Ce se înțelege prin revoluție socială. Revoluția socialistă. Rolul alianței clasei muncitoare cu țărănimia muncitoare în revoluția socialistă. Victoria insurecției armate din august 1944, începutul revoluției populare în țara noastră. Desfășurarea revoluției populare în țara noastră.

5. Învățătura marxist-leninistă despre dictatura proletariatului. Statul de democrație populară — formă a dictaturii proletariatului. Ce este dictatura proletariatului. Sarcinile statului de dictatură a proletariatului. Republica Populară Română — stat al dictaturii proletariatului. Rolul statului nostru democrat-popular, în desăvârșirea construcției socialiste, în dezvoltarea economiei, științei și culturii. Rolul conducător al P.M.R. în statul nostru democrat-popular.

6. Învățătura marxist-leninistă despre patrie și patriotism. Ce se înțelege prin patrie și patriotism. Patriotismul socialist. Trăsăturile caracteristice ale patriotismului socialist. Cum se manifestă patriotismul socialist al oamenilor muncii în construcția socialistă. Unitatea indisolubilă dintre patriotismul socialist și internaționalismul proletar.

7. Învățătura marxist-leninistă despre război și pace. Cauzele și caracterul războaielor în imperialism. Posibilitatea preîntâmpinării războiului mondial în epoca contemporană. Coexistența pașnică a statelor cu orinduirii sociale diferite — baza politicii externe a țărilor socialiste. Politica externă a R.P.R. — politică de pace.

BIOLOGIA GENERALĂ

Lumea vie și caracteristicile ei.

Dezvoltarea științelor biologice în secolul al XVIII-lea și prima jumătate a secolului al XIX-lea.

Importanța lucrărilor lui C. Linné.

Lamarkismul, prima teorie evoluționistă.

G. Cuvier și importanța lucrărilor lui.

Teoria evoluționistă a lui Ch. Darwin. Dovezi în sprijinul teoriei evoluției furnizate de diferite ramuri ale biologiei (paleontologia, anatomia și fiziologia comparată, embriologia). Variabilitatea, ereditatea și selecția (artificială și naturală) ca factori ai evoluției. Lupta pentru promovarea darwinismului de către biologii progresiști ai timpului. Principalele doctrine biologice care deviază de la darwinism.

Concepția biologică a lui I. V. Miciurin. Transformarea eredității plantelor sub influența condițiilor de mediu (metoda aclimatizării, zdruncinarea eredității în primul stadiu de dezvoltare). Transformarea eredității plantelor prin hibridarea sexuală și vegetativă (incrucșarea soiurilor locale nordice cu cele sudice, incrucșarea formelor îndepărtate din punct de vedere geografic, încrucșarea formelor îndepărtate din punct de vedere genetic). Metode: apropierea vegetativă prealabilă, metoda intermediarului, metoda amestecului de polen, alegerea și educarea hibridilor. Transformarea eredității și a variabilității la animale.

Oameni de știință români care au contribuit la crearea de noi soiuri de plante și animale, precum și la dezvoltarea agriculturii în patria noastră.

Adaptarea organismelor la mediu. Originea și evoluția lumii vii. Originea vieții pe pământ. Originea și evoluția diferitelor grupe de metazoare și metafite, în decursul erelor geologice. Originea și evoluția omului.

Dezvoltarea științelor biologice în țara noastră.

Indicațiile pentru examenul de maturitate din sesiunile anului 1965, pentru candidații proveniți din școlile de artă și pentru examenul de stat la școlile pedagogice și institutele pedagogice de învățatori, precum și programele pentru limba și literatura maternă, vor fi comunicate ulterior.

Lecțiile de metodică

(Urmare din pag. 1)

pre exercițiului ca metodă de bază în procesul formării priceperilor și deprinderilor gramaticale, și-au fundamentat expunerea apelînd la probleme privind activitatea nervoasă superioară.

Rezultatele dobîndite pe această cale în predare se oglindesc în cunoștințele elevilor, care, în răspunsurile lor, argumentînd, de pildă, de ce după analiza fragmentelor dintr-un text, trebuie neapărat să aibă loc citirea integrală, s-au referit la unitatea dintre analiză și sinteză ca operații ale gândirii și la importanța trecerii de la particular la general.

În general, profesorii care predau metodică la noi în școală manifestă o grijă deosebită de a evita descriptivismul în explicarea metodelor și procedeelelor de urmează să fie folosite în lecții. Legătura cu practica începe, în această privință, de la ilustrarea problemelor de metodică chiar în momentul predării lecțiilor și se continuă pînă la formarea priceperilor corespunzătoare. De exemplu, vorbind despre structura lecției de gramatică, lecție destinată formării noțiunilor gramaticale, metodistul analizează, pe de o parte o lecție demonstra-

tivă, asistată de elevii școlii pedagogice și planul acestei lecții, însoțit de explicații de ordin științific; pe de altă parte, metodistul cere elevilor să alcătuiască ei înșiși planuri de lecții, care sînt controlate de către profesor și discutate cu întreaga clasă. Lecțiile practice propriu-zise, pe care le ținem viitorii învățători, pe baza îndrumărilor date de către profesori, constituie o continuare a exercițiului de aplicare a cunoștințelor metodice început în clasă.

Apariția recentă a unor metode de predare a venit în sprijinul strădaniilor permanente ale colectivului didactic din școala noastră pe linia ridicării calității predării cunoștințelor în acest domeniu. Alcătuirea și apariția în continuare a manualelor de metodică, alături de grile manifestată de profesorii școlilor de învățători, pentru ridicarea calității predării metodelor, pentru abandonarea definitivă a improvizății și formalismului vor contribui la ridicarea nivelului de pregătire a viitorilor învățători la înălțimea sarcinilor actuale și de perspectivă ale învățămîntului nostru.